

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJOS

Į S A K Y M A S

DĖL APLINKOS APSAUGOS NORMATYVINIO DOKUMENTO LAND 32-99 „GAMTOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO LEIDIMŲ IŠDAVIMO IR GAMTOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO LIMITŲ BEI LEISTINOS TARŠOS Į APLINKĄ NORMATYVŲ NUSTATYMO TVARKA“ PATVIRTINIMO

1999 m. lapkričio 30 d. Nr. 387

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo (Žin., 1992, Nr. [5-75](#); 1996, Nr. [57-1335](#); 1997, Nr. [65-1540](#)) 6 straipsnio 5 dalies 4, 5 ir 8 punktais ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų (Žin., 1998, Nr. [84-2353](#)) 6.4, 6.13 ir 6.14 punktais:

1. Tvirtinu Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos normatyvinį dokumentą LAND 32-99 „Gamtos išteklių naudojimo leidimų išdavimo ir gamtos išteklių naudojimo limitų bei leistinos taršos į aplinką normatyvų nustatymo tvarka“ (pridedama).

2. Nustatau, kad šiuo įsakymu patvirtintas normatyvinis dokumentas taikomas:

2.1. juridiniams ir fiziniams asmenims bei įmonėms, neturinčioms juridinio asmens teisių, neturintiems leidimo – nuo šio normatyvinio dokumento įsigaliojimo dienos;

2.2. juridiniams ir fiziniams asmenims bei įmonėms, neturinčioms juridinio asmens teisių, turintiems leidimus – pasibaigus jų galiojimo terminui, bet ne anksčiau kaip nuo 2000 m. liepos 1 d.

3. Įsigaliojus šiam įsakymui, nuo 2000 m. liepos 1 d. netenka galios:

3.1. Aplinkos apsaugos ministerijos 1995 m. sausio 26 d. įsakymas Nr. 10 „Dėl teršalų emisijos į aplinką normatyvų nustatymo ir gamtos išteklių naudojimo leidimų išdavimo“ ir šiuo įsakymu patvirtintos Gamtos išteklių naudojimo leidimų išdavimo ir gamtos išteklių naudojimo limitų bei išleidžiamų į aplinką teršalų normatyvų nustatymo taisyklės su priedėliais;

3.2. Aplinkos apsaugos ministerijos 1995 m. gruodžio 18 d. įsakymas Nr. 201 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamento rengtų dokumentų įmonių rejestrai sudaryti atšaukimo ir Gamtos išteklių naudojimo leidimų 1996 m. išdavimo ir pratęsimo“;

3.3. Aplinkos apsaugos ministerijos 1997 m. sausio 23 d. įsakymo Nr. 17 „Dėl Gamtos išteklių naudojimo leidimų išdavimo ir Helsinkio komisijos rekomendacijų taikymo“ (Žin., 1997, Nr. [8-160](#)) 1.1 punktas;

3.4. Aplinkos apsaugos ministerijos 1997 m. liepos 24 d. įsakymas Nr. 128 „Dėl Gamtos išteklių naudojimo leidimų išdavimo ir gamtos išteklių naudojimo limitų bei išleidžiamų į aplinką teršalų normatyvų nustatymo taisyklių pakeitimo ir papildymo“ (Žin., 1997, Nr. [73-1889](#)).

4. Aplinkos ministerijos informacijos kompiuterinėje sistemoje vadovautis reikšminiais žodžiais: „atliekos“, „atmosfera“, „monitoringas“, „valdymo sistema“, „vanduo“, „žemė“.

APLINKOS MINISTRAS

DANIUS LYGIS

GAMTOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO LEIDIMŲ IŠDAVIMO IR GAMTOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO LIMITŲ BEI LEISTINOS TARŠOS Į APLINKĄ NORMATYVŲ NUSTATYMO T V A R K A

LAND 32-99

1. BENDROSIOS NUOSTATOS IR TAIKYMO SRITIS

1.1. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas nustato, kad aplinkos apsaugos valdymo politika ir praktika formuojama aplinkos kokybei gerinti, skatinti gamtos išteklių naudotojus ieškoti būdų ir priemonių sumažinti neigiamą poveikį aplinkai ar jo išvengti. Gamtos ištekliai turi būti naudojami racionaliai ir kompleksiskai, atsižvelgiant į jų išsaugojimo ir atkūrimo galimybes.

1.2. Gamtos išteklių naudojimo reguliavimas vykdomas išduodant gamtos išteklių naudojimo leidimus (toliau – leidimai). Leidimų išdavimo tvarką reglamentuoja šis normatyvinis dokumentas.

1.3. Šios Tvarkos tikslai:

1.3.1. leidimų išdavimu siekti racionalaus gamtos išteklių naudojimo, efektyvesnio pažeistų žemių rekultivavimo ir aplinkos teršimo mažinimo;

1.3.2. reglamentuoti paraiškų leidimams gauti, atnaujinti, koreguoti projektų parengimo bei leidimų išdavimo, atnaujinimo, koregavimo ir panaikinimo procedūras.

1.4. Šis normatyvinis dokumentas privalomas visiems juridiniams ir fiziniams asmenims bei įmonėms, neturinčioms juridinio asmens teisių, kurių ūkinės veiklos objektams pagal šioje Tvarkoje nustatytus kriterijus ir sąlygas būtina gauti leidimą.

2. NUORODOS

Šioje Tvarkoje pateiktos nuorodos į šiuos teisės aktus ir kitus dokumentus:

2.1. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymą (Žin., 1992, Nr. 575; 1997, Nr. 65-1540).

2.2. Lietuvos Respublikos vandens įstatymą (Žin., 1997, Nr. [104-2615](#)).

2.3. Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymą (Žin., 1999, Nr. [98-2813](#)).

2.4. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą (Žin., 1998, Nr. 61 – 1726).

2.5. Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymą (Žin., 1997, Nr. [112-2824](#)).

2.6. HELCOM rekomendaciją 12/3 „Geriausios prieinamos technologijos apibrėžimas“.

2.7. Vandens vartojimo normas RSN 26-90.

2.8. Nuotėkų užterštumo normas LAND 10-96 (Žin., 1997, Nr. [73-1888](#)).

2.9. Buitinių nuotėkų filtravimo įrenginių projektavimo įrengimo ir eksploatavimo gamtosauginės taisyklės LAND 21-97 (Žin., 1997, Nr. [81-2045](#)).

2.10. Paviršinių (lietaus) nuotėkų kanalizavimo ir išleidimo normatyvų nustatymo, mokesčių už taršą taikymo ir laboratorinės kontrolės vykdymo taisyklės LAND 3-95, patvirtintas 1995 02 28 Aplinkos apsaugos ministerijos įsakymu Nr. 29, su pakeitimais ir papildymais (Žin., 1997, Nr. [73-1889](#)).

2.11. Nuotėkų dumblo naudojimo normas LAND 20-96 (Žin., 1997, Nr. [1-14](#)).

2.12. Nuotėkų laboratorinės kontrolės metodinius nurodymus, patvirtintus 1993 01 20 Aplinkos apsaugos departamento.

2.13. Biologinio nuotėkų valymo įrenginių projektavimo rekomendacijas (parengtas 1991 m. Vilniaus technikos universiteto Mokslinių tyrimų centro).

2.14. Metodinius nurodymus dėl teršiančių medžiagų išmetimo į atmosferą šaltinių inventorizacijos, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamento 1991 m. rugsėjo 24 d. įsakymu Nr. 126.

2.15. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos normatyvinį dokumentą „Teršalų didžiausios leidžiamos koncentracijos stacionarių degimo šaltinių išmetamosiose dujose“ LAND 12-98 (Žin., 1998, Nr. [42-1148](#)).

2.16. Stacionarių atmosferos taršos šaltinių valstybinės laboratorinės kontrolės instrukciją, patvirtintą 1992 m. spalio 19 d. Aplinkos apsaugos departamento įsakymu Nr. 97, ir jos pakeitimus ir papildymus (Žin., 1996, Nr. [120-2837](#); 1998, Nr. [45-1251](#), Nr. [47-1298](#)).

2.17. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamento 1993 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 74 patvirtintas teršalų emisijos į atmosferą valstybinės pirminės apskaitos formas PA-1 ir PA-2 (forma PA-1 „Stacionarių atmosferos teršimo šaltinių charakteristikų registracijos žurnalas“).

2.18. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. sausio 4 d. įsakymą Nr. 1 „Dėl leidimų išdavimo aplinkos ir jos taršos šaltinių laboratoriniams matavimams atlikti“ (Žin., 1999, Nr. [3-89](#)).

2.19. Lietuvos higienos normą HN 35: 1998 „Gyvenamosios aplinkos orą teršiančių medžiagų didžiausia leidžiama koncentracija“ (Žin., 1999, Nr. [3-70](#)).

2.20. Įmonių išmetamų teršalų koncentracijų atmosferoje skaičiavimo metodiką. Leningradas. 1987. (Metodika rasčiota koncentracii v atmosfernom vozduchie vriednykh vieščiestv, sodieržaščichsia v vybrosach priedpriyatij. OND-86. Goskomgidromiet. Leningrad. Gidrometeoizdat. 1987.).

2.21. Įmonių leistinos taršos (LT) į atmosferą normatyvų projekto sudarymo ir įforminimo nurodymus. Novosibirskas. 1987. (Riekomiendacii po oformlieniju I sodieržaniju projekta normativov priedielno dopustimych vybrosov v atmosferu (PDV) dlia priedpriyatija. Novosibirsk. 1987.).

2.22. Aplinkos apsaugos normatyvinį dokumentą „Pagrindiniai atliekų deginimo reikalavimai“¹ (Žin., 1999, Nr. 94-2725).

2.23. Valstybinės statistinės ataskaitos formos Nr. 2-ATMOSFERA užpildymo instrukciją, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamento 1993 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. 71.

2.24. Atliekų tvarkymo taisyklės (Žin., 1999, Nr. [63-2065](#)).

2.25. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo vykdymo tvarką².

3. TERMINAI, APIBRĖŽIMAI IR SANTRUMPOS

Šiame dokumente:

3.1. **Ūkinė veikla** – ūkinė ir kitokia veikla, kuri turi įtakos aplinkai [2.1.].

3.2. **Aplinkos apsaugos normatyvas** – tai nustatyta tvarka įteisinta ūkinės veiklos poveikio aplinkai leistinumo skaitmeninė ar loginė išraiška [2.1.].

3.3. **Nuotėkos** – žmogaus buityje, ūkinėje ir gamybinėje veikloje susidariusios skystos atliekos, taip pat kanalizacijos tinklų surenkamas paviršinis (lietaus) vanduo [2.2.].

3.4. **Buitinės nuotėkos** – tai nuotėkos, kurios susidaro žmogaus buityje ir su ja susijusioje ūkinėje veikloje.

3.5. **Vandens naudotojai** – juridiniai ir fiziniai asmenys, imantys iš vandens telkinio vandenį arba išleidžiantys į gamtinę aplinką nuotėkas, taip pat naudojančios vandens telkinį įvairioms reikmėms (hidroenergetikai, laivybai, žuvininkystei ir kt.) [2.2.].

3.6. **Vandens naudotojai abonentai** – juridiniai ir fiziniai asmenys, imantys vandenį iš komunalinio ar kitų vandens naudotojų vandentiekio arba išleidžiantys nuotėkas į komunalinius ar kitų vandens naudotojų kanalizacijos tinklus [2.2.].

3.7. **Paviršinio vandens telkinys** – reljefo įduba, kuri nuolat arba laikinai užpildyta tekančiu arba stovinčiu vandeniu. Tai – upės, ežerai, tvenkiniai, kanalai ir kt. [2.2.].

3.8. **Kanalizacija** – nuotėkų surinkimo, išleidimo inžinerinių įrenginių sistema [2.2.] – nuotakynas.

3.9. **Nuotėkų valymo įrenginiai** – inžinerinių įrenginių kompleksas nuotėkoms valyti [2.2.].

3.10. **Gyventojų ekvivalentas (GE)** – santykinis žmonių skaičius, apskaičiuojamas pagal teršalų kiekį nuotėkose (70g BDS_{7/d žm.})[2.8.].

3.11. **Gamtosauginis vandens debitas** – skaičiuojamasis minimalus upės vandens debitas, kuris reikalingas, kad būtų užtikrinamos minimalios ekosistemos gyvavimo sąlygos [2.2.].

3.12. **Didžiausia leistina su nuotėkomis išleisti į aplinką tarša (DLT)** – tai per laiko vienetą leidžiamas su nuotėkomis išleisti teršalų kiekis, apskaičiuotas pagal galiojančias nuotėkų užterštumo normas ir leidžiamą išleisti nuotėkų kiekį arba pagal nuotėkų surinktuvo sklaidos galimybes.

3.13. **Didžiausia leidžiama teršalų koncentracija (DLK) vandens telkinyje** – tai pagal Lietuvoje galiojančius normatyvinius dokumentus nustatyta didžiausia leidžiama teršalo koncentracija vandenyje.

3.14. **Didžiausia leidžiama teršalų koncentracija (DLK) nuotėkose** – tai pagal Lietuvoje galiojančius normatyvinius dokumentus nustatyta didžiausia leidžiama liekamoji teršalo koncentracija nuotėkose.

3.15. **Laikina leidžiama teršalo koncentracija (LLK) nuotėkose** – tai pagal Lietuvoje galiojančius normatyvinius dokumentus nustatyta laikina leidžiama liekamoji teršalo koncentracija nuotėkose, kai laikinai nėra techninių galimybių pasiekti teršalo DLK.

3.16. **Didžiausia leistina tarša (DLT) į aplinkos orą (leistinas taršos dydis)** – per tam tikrą laiko tarpą iš taršos šaltinio ar šaltinių visumos išmetamų teršalų kiekis, dėl kurio atitinkamoje vietovėje, įvertinus kitų taršos šaltinių išmetamų teršalų poveikį bei ūkinės veiklos plėtros perspektyvą, nebus viršijamos šių teršalų didžiausios leidžiamos koncentracijos (DLK).

3.17. **Orą teršiančių medžiagų didžiausia leidžiama koncentracija (DLK)** – tai didžiausia medžiagos koncentracija atmosferos ore, nustatyta per tam tikrą laiką, kuri, veikdama žmogų periodiškai arba visą gyvenimą, įskaitant pasekmes palikuonims, nesukelia kenksmingo poveikio žmogaus organizmui ir aplinkai [2.19.].

3.18. **LLT** – laikinai leistina tarša.

3.19. **Atliekos** – bet kokios medžiagos ir daiktai, kuriais atliekų turėtojas atsikrato, nori atsikratyti ar privalo atsikratyti ir kurie priklauso atliekų kategorijoms, išvardytoms Atliekų tvarkymo taisyklių 1 priede ir patenka į šių taisyklių 2 priedo Atliekų sąrašą [2.24.].

3.20. **Atliekų gamintojas** – juridinis ar fizinis asmuo, kurio veikloje susidaro atliekų arba kuris atlieka pirminį atliekų apdorojimą, maišymą ar kitokią operaciją, kurios metu pasikeičia atliekų prigimtis ar sudėtis [2.24.].

3.21. **Atliekų šalinimas** – atliekų tvarkymo būdas, numatytas Atliekų tvarkymo taisyklių 5 priede [2.24.].

3.22. **Atliekų naudojimas** – atliekų tvarkymo būdas, numatytas Atliekų tvarkymo taisyklių 6 priede [2.24.].

3.23. **Gamtos išteklių taupymo ir atliekų mažinimo planas** – ūkio subjekto patvirtintos aplinkosaugos valdymo priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti taupų gamtos išteklių naudojimą, atliekų prevenciją ir gerinti aplinkos apsaugą.

3.24. **Ūkio subjektų aplinkos monitoringas** – tai ūkio subjektų taršos šaltinių emisijos į aplinką, kurią sudaro tarpusavyje susiję komponentai: žemės paviršius ir gelmės, oras, vanduo, dirvožemis, augalai, gyvūnai, organinės ir neorganinės medžiagos, kontrolė ir teršalų poveikio aplinkai sistemingi stebėjimai.

3.25. **Geriausia prieinama technologija** – tai naujausia įranga, pažangiausi veiklos ar gamybos būdai, leidžiantys praktiškai sumažinti aplinkos taršą [2.6].

3.26. **Asmenys** – juridiniai ir fiziniai asmenys bei įmonės, neturinčios juridinio asmens teisių.

3.27. **Ūkinės veiklos objekto valdymas** – teisė Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka daryti turtui fizinį bei ūkinį poveikį (t. y. ūkinės veiklos vykdymas, užsakovo funkcijų vykdymas, objekto rekonstravimas, remontas, technologijų keitimas ir t. t.).

4. GAMTOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO LEIDIMŲ IŠDAVIMAS, ATNAUJINIMAS, KOREGAVIMAS, PANAIKINIMAS. GAMTOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO LEIDIMO STRUKTŪRA

4.1. Asmenys privalo:

4.1.1. eksploatuoti ūkinės veiklos objektus tik turėdami leidimą, kurį privaloma gauti pagal šią Tvarką;

4.1.2. ūkinės veiklos objektus eksploatuoti pagal leidime nustatytas sąlygas, vadovaujantis gamtos išteklių naudojimo limitais ir aplinkos apsaugos normatyvais bei standartais;

4.1.3. eksploatuodami ūkinės veiklos objektus, kurių veikla susijusi su poveikiu aplinkai, savo lėšomis stebėti aplinkos teršimo laipsnį, teršimo poveikį aplinkai, užtikrinti informacijos apie tai viešumą, sudaryti teršimo kontrolės vykdymo sąlygas;

4.1.4. eksploatuodami ūkinės veiklos objektus, nustatytąją tvarka vykdyti gamtos išteklių naudojimo ir išmetamų teršalų apskaitą;

4.1.5. baigus ūkinės veiklos objektų eksploatavimą, sutvarkyti objektus ir jiems priklausančias teritorijas pagal galiojančius aplinkosaugos reikalavimus.

4.2. Leidimus privalo gauti asmenys, valdantys ūkinės veiklos objektus, atitinkančius šios Tvarkos 4.16 p. ir 4.17 p. nustatytus kriterijus ir sąlygas.

4.3. Leidimui gauti privaloma parengti paraišką ir privalomuosius paraiškos priedus (paraiškos formos ir privalomieji priedai – šių taisyklių 2 ir 3 priedėliai), gauti suinteresuotų institucijų išvadas (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Valstybinio visuomenės sveikatos centro tarnybų, Lietuvos geologijos tarnybos, tam tikros veterinarijos tarnybos ir kt. – pagal tam tikro Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamento (toliau – RAAD) pareikalavimą) ir, paraišką suderinus su savivaldos institucija, kreiptis į RAAD. *Prie paraiškos su priedais pagal galimybę pridedamas ir magnetinis diskelis su paraiškos įrašu.* Visos RAAD gaunamos paraiškos registruojamos ir registracijos data pažymima ant paraiškos titulinio lapo. RAAD, **per 2 mėnesius** nuo paraiškos gavimo ją išnagrinėja (nustatytąją tvarka pasitelkdamas tam tikro miesto ar rajono aplinkos apsaugos agentūrą ar valstybinės analitinės kontrolės skyrių), parengia ir išduoda leidimą arba raštu nurodo jo neišdavimo priežastis.

Leidimo išdavimas yra patvirtinamas RAAD direktoriaus parašu ir antspaudu.

4.4. Paraiškoje leidimui gauti ūkinės veiklos vykdytojas **pateikia gamtos išteklių taupymo ir atliekų mažinimo planą**, kuriame būtų numatomos priemonės diegti švaresnes technologijas (arba švaresnę gamybą). Švaresnės technologijos (arba švaresnės gamybos) metodo diegimas apima taršos prevencijos nustatymą, įvertinimą ir diegimą gamyboje, siekiant racionaliai naudoti gamtos išteklius, žaliavas, energiją ir mažinti atliekų susidarymą.

Gamtos išteklių taupymo ir atliekų mažinimo plane turi būti:

- bendra informacija apie ūkinės veiklos objekto aplinkos apsaugos vadybą (vadovų ir darbuotojų įsipareigojimai aplinkosaugos klausimais, ūkinės veiklos objekto aplinkosaugos būklė bei problemos, aplinkos apsaugos programos ir kiti įsipareigojimai);

- trumpa informacija apie naudojamas technologijas, žaliavų ir medžiagų, įskaitant chemines medžiagas, sąrašai ir jų kiekiai;

- pagal galimybę pateikti duomenys apie atskirų gamybos procesų (cechų, barų ir t. t.) vandens ir energijos suvartojimą gamybos metu (vandens ir energijos balansas);

- pateikiamas visas žaliavų ir medžiagų naudojimo gamyboje ir atliekų balansas;

- nurodytas objekto neigiamas poveikis aplinkai, kuriam mažinti būtina imtis neatidėliotinų priemonių ir kurį būtina nuolat kontroliuoti;

- nustatomos priemonės, užtikrinančios žaliavų, vandens ir energijos efektyvų suvartojimą, ir numatyti veiksmai bei terminai šioms priemonėms įgyvendinti.

4.5. Gamtos išteklių taupymo ir atliekų mažinimo planas turi būti parengtas leidimo galiojimo laikotarpiui ir yra neatsiejama leidimo dalis.

Punkto pakeitimai:

Nr. 59, 2002-02-11, Žin., 2002, Nr. 17-705 (2002-02-20), i. k. 102301MISAK00000059

4.6. Paraiškas pateikę asmenys atsako už paraiškose ir paraiškų privalomuosiuose prieduose pateiktų duomenų teisingumą.

4.7. **Leidimas gali būti išduodamas 1, 2, 3, 4 ar 5 kalendoriniams metams.** Priklausomai nuo to, koks pasirenkamas leidimo galiojimo laikotarpis, tokiam laikotarpiui pildoma ir paraiška leidimui gauti.

Leidimo galiojimo laikotarpis pasirenkamas atsižvelgus į planuojamus pokyčius, dėl kurių galėtų pasikeisti objekto ūkinės veiklos įtaka aplinkai:

- keičiasi gamybos profilis, technologijos ir apimtys;
- baigiasi LLT normatyvų galiojimo terminai;
- objekto išmetimuose į aplinką atsiranda naujų nenormuotų teršalų;
- yra planuojamas valymo įrenginių remontas ar rekonstrukcija arba kitų priemonių, susijusių su aplinkos apsauga, įgyvendinimas;
- įvyksta kitų pokyčių, dėl kurių leidimą reikia atnaujinti.

4.8. Pasibaigus leidimo galiojimo laikui, leidimas, pateikęs paraišką leidimui atnaujinti, kartu su suinteresuotų institucijų išvadomis, suderintas su savivaldos institucija, atnaujinamas – išduodamas naujas, paliekant ankstesnįjį registracijos numerį. Leidimas neatnaujinamas, jei nustatomi šios tvarkos 4.12 punkte nurodyti pagrindai.

Punkto pakeitimai:

Nr. 59, 2002-02-11, Žin., 2002, Nr. 17-705 (2002-02-20), i. k. 102301MISAK00000059

4.9. Įvykus pasikeitimams leidimo galiojimo laikotarpiu, **leidimas** turi būti **koreguojamas**. Tada pildoma paraiška leidimui koreguoti (tik dėl koreguojamos leidimo dalies: I, II, III, IV, V ar VI) ir gaunamos išvados iš suinteresuotų institucijų bei suderinama su savivaldos institucija.

4.10. Paraiškos leidimui atnaujinti, koreguoti titulinis ir paskutinis lapai pildomi kaip nurodyta 5 priedėlyje. Jeigu leidimas atnaujinamas – tituliname šios paraiškos lape išbraukiamas žodis „koreguoti“, o jeigu leidimas koreguojamas – išbraukiamas žodis „atnaujinti“. Likusi paraiškos dalis pildoma kaip nurodyta 2 priedėlyje.

Paraišką leidimui atnaujinti būtina pateikti **likus 2 mėnesiams** iki galiojimo termino pabaigos.

4.11. **Pasikeitus leidimo turėtoju**, išduodamas naujas leidimas, paliekant ankstesnįjį leidimo registracijos numerį (procedūra analogiška leidimo atnaujinimui).

4.12. Leidimas ar atskira jo dalis panaikinama, esant šiems pagrindams:

4.12.1. ūkinės veiklos objektai eksploatuojami nesilaikant leidime nustatytų sąlygų, gamtos išteklių naudojimo limitų ir aplinkos apsaugos normatyvų bei standartų ir nesiimama veiksmų šiems trūkumams pašalinti;

4.12.2. leidimo turėtojas nevykdo Gamtos išteklių taupymo ir atliekų mažinimo plane ar kituose planuose bei programose, kurių įgyvendinimas nurodytas leidime, numatytų priemonių;

4.12.3. leidimo turėtojas vykdo ūkinę veiklą, kuri pagal šią tvarką turėjo būti apibrėžta leidime, tačiau leidimo turėtojas nesikreipė dėl leidimo papildymo nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. 59, 2002-02-11, Žin., 2002, Nr. 17-705 (2002-02-20), i. k. 102301MISAK00000059

4.13. Leidimus atnaušina, koreguoja bei panaikina RAAD.

4.14. Apie ketinimą panaikinti leidimą jo turėtojas įspėjamas raštu ne vėliau kaip prieš 1 mėnesį iki leidimo panaikinimo, nurodant priežastis, dėl kurių leidimą numatoma panaikinti.

Punkto pakeitimai:

Nr. 59, 2002-02-11, Žin., 2002, Nr. 17-705 (2002-02-20), i. k. 102301MISAK00000059

4.15. Panaikinus leidimą, raštu, nurodant panaikinimo priežastis, informuojamas leidimo turėtojas. Ant RAAD saugomo leidimo egzemplioriaus titulinio lapo užrašoma „panaikintas“.

4.16. Gamtos išteklių naudojimo leidimas susideda iš atskirų dalių:

- I. VANDENS PAĖMIMAS, SUVARTOJIMAS, TIEKIMAS.
- II. TERŠALŲ IŠLEIDIMAS SU NUOTĖKOMIS.

III. IŠ STACIONARIŲ TARŠOS ŠALTINIŲ Į APLINKOS ORĄ IŠMETAMI TERŠALAI.
 IV. ATLIEKŲ SUSIDARYMAS IR TVARKYMAS.
 V. NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ GAVYBA IR PAŽEISTŲ ŽEMIŲ REKULTIVAVIMAS.
 VI. ŪKIO SUBJEKTŲ APLINKOS MONITORINGAS.

Jei ūkinės veiklos objektui eksploatuoti būtinos ne visos leidime nurodytos dalys (nenaudojami gamtos ištekliai, neišleidžiami teršalai į paviršinio vandens telkinius ar aplinkos orą, nėra atliekų ir kt.), nereikalinga leidimo dalis nepildoma. Tituliniame lape nurodoma, iš kokių dalių ir iš kiek puslapių leidimas susideda.

Leidimo I dalį (VANDENS PAĖMIMAS, SUVARTOJIMAS, TIEKIMAS) privalo gauti vandens naudotojai, kurie nuosavais įrenginiais iš paviršinio ar požeminio vandens telkinių paima ir suvartoja arba tiekia kitiems vandens naudotojams abonentams **10** ir daugiau m^3/d vandens.

Leidimo II dalį (TERŠALŲ IŠLEIDIMAS SU NUOTĖKOMIS) reikia gauti visiems objektams, kurie išleidžia **5** ir daugiau m^3/d užteršto nutekamojo vandens į gamtos aplinką (į paviršinio vandens telkinius, filtravimo įrenginius, kaupimo rezervuarus, žemdirbystės drėkinimo laukus ir kt.).

Lietaus nuotėkoms išleisti leidimo II dalį privaloma gauti tuo atveju, kai šios **nuotėkos kanalizacijos tinklais surenkamos** ir išleidžiamos į paviršinio vandens telkinį nuo gyvenamųjų teritorijų ≥ 10 ha ploto ir nuo pramonės įmonių bei kitų labai užterštų teritorijų [2.10.].

Paraiškos 4, 5, 6 ir 7 priedams parengti vandens naudotojai abonentai skirstomi į tris grupes:

pirma – vandens naudotojai abonentai, kurie gamybos metu suvartoja **ne mažiau kaip 50 m^3/d** vandens;

antra – vandens naudotojai abonentai, kurie gamybos metu suvartoja **mažiau kaip 50 m^3/d** vandens;

trečia – abonentai, vartojantys vandenį **komunalinėms reikmėms** (gyventojai, švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos įstaigos ir kt.).

Pirmos grupės abonentai ir jų suvartojami vandens kiekiai 4 ir 5 prieduose turi būti nurodomi atskiru sąrašu ir šios grupės abonentų suvartoti vandens kiekiai pateikiami susumuoti atskira eilute. Kitų dviejų grupių abonentai nurodomi atskiromis eilutėmis, susumuojant kiekvienai grupei tiekiamo vandens kiekius.

Sudarant abonentų, iš kurių nutekamasis vanduo išleidžiamas į vandens naudotojo kanalizacijos tinklus, sąrašą (6 priedas), abonentus reikia skirstyti į tokias pat grupes, kaip ir sudarant vandens naudotojų abonentų sąrašus. Pirmos grupės abonentai (su jų išleidžiamais nuotėkų ir teršalų kiekiais) sąraše nurodomi kiekvienas atskirai, o po to jų išleidžiamų nuotėkų bei teršalų kiekiai sudedami. Informacija apie likusias dvi abonentų grupes pateikiama tame pačiame sąraše atskiromis eilutėmis.

Lietaus kanalizacijos abonentai yra įmonės ar kiti objektai, iš kurių teritorijų lietaus kanalizacijos tinklais paviršinės nuotėkos patenka į centralizuotus lietaus kanalizacijos tinklus.

Lietaus kanalizacijos abonentų sąrašas, nurodant abonentų išleidžiamus nuotėkų ir teršalų kiekius, pateiktas 7 priede (išskiriant pramonės ir kitą ūkinę veiklą vykdančias įmones bei gyvenamąsias teritorijas, taip pat nurodant jų teritorijose susidarantių nuotėkų bei teršalų kiekius).

Leidimo III dalį (IŠ STACIONARIŲ TARŠOS ŠALTINIŲ Į APLINKOS ORĄ IŠMETAMI TERŠALAI) privaloma gauti, kai:

1) objekto stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą išmetamas teršalų kiekis yra 10 t/metus ar daugiau;

2) objektai (neatsižvelgiant į iš stacionarių taršos šaltinių išmetamą teršalų kiekį) veiklos metu (išskyrus kuro deginimo ir suvirinimo procesus) į aplinkos orą išmeta I ir II pavojingumo klasės (pagal [2.19.]) teršalus;

3) eksploatuojamas:

a) stacionarus degimo šaltinis, kurio šiluminis našumas, apskaičiuotas vadovaujantis [2. 15.], yra 1,0 MW ar daugiau;

b) bent vienas kietuoju kuru kūrenamas katilas, kurio kūryklos šiluminis našumas yra 0,5 MW ar daugiau;

c) atliekų (tarp jų – ir naudotų alyvų) deginimo įrenginys.

Šios leidimo dalies 3.1.1 lentelėje įrašomi normatyvai teršalų, kurie išmetami į aplinkos orą iš visų rūšių ir įvairios paskirties katilinių. Pagal [2.23.] – tai (A) raide pažymėti teršalai.

Šios leidimo dalies 3.2.1 lentelėje įrašomi leistinos taršos normatyvai teršalų, kurie išmetami į aplinkos orą gamybos metu deginant organinį kurą ar, vadovaujantis [2. 22.], specialiai tam skirtuose įrenginiuose deginant atliekas. Pagal [2.23.] – tai (B) raide pažymėti ir nepažymėti teršalai.

Šios leidimo dalies 3.3.1 lentelėje įrašomi leistinos taršos normatyvai teršalų, kurie išmetami į aplinkos orą technologinių procesų metu, t. y. pagal [2.23.] (C) raide pažymėtų ir nepažymėtų teršalų.

Leidimo galiojimo laikotarpiu leidžiamas į aplinkos orą išmesti (3.1.1, 3.2.1 ir 3.3.1 lentelėse pateiktų metinių kiekių suma) teršalų kiekis nurodomas 3.4 punkte.

Leidimo 3.5.1 lentelėje pateikiamos leidimo galiojimo laikotarpiu numatomos įgyvendinti aplinkos oro taršos mažinimo priemonės.

Leidimo IV dalį (ATLIEKŲ SUSIDARYMAS IR TVARKYMAS) privalu gauti įmonėms:

- kuriose susidaro 1 tona/mėn. ar daugiau nepavojingų atliekų;
- kuriose susidaro 50 kg/mėn. ar daugiau pavojingų atliekų;
- visoms atliekas šalinančioms įmonėms (sąvartynams bei atliekas deginančioms įmonėms);
- atliekas naudojančioms įmonėms, išskyrus tas, kurios naudoja tik savo gamybos metu susidariusias atliekas.

Leidimo 4.1 skyriuje apie kiekvieną technologinį procesą, kurio metu susidaro atliekos, turi būti tokie duomenys:

- technologinio proceso, kurio metu susidaro atliekos, pavadinimas ir trumpas aprašas, kuriame būtų charakterizuota naudojama įranga, jos našumas, naudojamos žaliavos bei jų kiekiai ir t. t.;
- susidarančių atliekų kodai ir pavadinimai pagal Atliekų sąrašą, pateiktą [2.24.] 2 priede;
- susidarančių atliekų pavojingos savybės pagal [2.24.] 3 priedą;
- per metus susidarantis atliekų kiekis, kai technologinė įranga veikia visu našumu (didžiausias kiekis);
- atliekų kiekis, susidaręs per pastaruosius trejus metus (pateikiama tik paraiškoje);
- įmonių, kurioms numatoma perduoti tvarkyti susidariusias atliekas, pavadinimai.

Leidimo 4.2 skyriuje apie kiekvieną įrenginį arba technologinį procesą, kurio metu naudojamos arba šalinamos atliekos, turi būti tokie duomenys:

- įrenginio arba technologinio proceso, kurio metu naudojamos arba šalinamos atliekos, pavadinimas ir trumpas aprašas, kuriame būtų charakterizuotas naudojimo ar šalinimo metodas, naudojama įranga, jos našumas, priėmimo ir kontrolės procedūros ir t. t.;
- šalinimo vietos (sąvartyno) charakteristika (hidrografiniai, geologiniai duomenys, padėtis gyvenamųjų rajonų, saugomų teritorijų, vandenviečių atžvilgiu ir pan.);
- aplinkos apsaugos priemonės (grunto apsauga, lietaus kanalizacija, monitoringo sistema ir pan.);
- naudojamų (perdirbamų) atliekų kodai ir pavadinimai pagal [2.24.] 2 priedą atliekas naudojančioms įmonėms;
- priimamų atliekų sąrašas ir bendras planuojamas atliekų metinis kiekis atliekas šalinančioms įmonėms.

Leidimo V dalį (NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ GAVYBA IR PAŽEISTŲ ŽEMIŲ REKULTIVAVIMAS) turi gauti asmenys, eksploatuojantys mineralines statybos žaliavas, smėlį (išskyrus smėlį stiklui gaminti), žvyrą, molį, lauko akmenis (riedulius), kreidą, dolomitą, mergelį, klintis, durpes ir naftą, prieš tai parengę duomenis apie naudingųjų iškasenų gavybą ir pažeistų žemių rekultivaciją.

Šiuo metu nustatomi tik monomineralinio kvarcinio smėlio ir durpių (iš jų – mažaskaidžių) naudojimo (gavybos) metų limitai.

Leidimo V dalis nereikalinga žemės savininkams, valdytojams ir naudotojams, įsirengusiems mažuosius karjerus (iki 0,5 ha ploto ir 2,0 m gylio) savo žemėje ir naudojantiems žaliavas savo reikmėms (ne pardavimui).

Leidimo VI dalį (ŪKIO SUBJEKTŲ APLINKOS MONITORINGAS) privalo gauti asmenys, kurie turi vykdyti ūkio subjektų aplinkos monitoringą.

Ūkio subjektų aplinkos monitoringas vykdomas lokaliu lygiu ir vertintinas kaip ūkio subjektų savikontrolės priemonė.

Ūkio subjektų aplinkos monitoringą nustatytąja tvarka privalo vykdyti asmenys, eksploatuojantys šią ūkinę veiklą vykdančius objektus, kuriems pagal šioje Tvarkoje nustatytas sąlygas privaloma gauti leidimą, kai užsiimama:

- šiluminės energijos gamyba (kai elektrinės ne mažesnio kaip 300 MW pajėgumo);
- naftos gavyba ir jos perdirbimu;
- naftos bei naftos produktų, cheminių medžiagų krovimu (terminalai, ne mažiau kaip 100 m³ per dieną) ir saugojimu (sandėliai, ne mažiau kaip 500 m³);
- popieriaus, celiuliozės gamyba;
- radioaktyviųjų atliekų saugojimu ir utilizavimu;
- pavojingų atliekų naudojimu ir šalinimu;
- atominės energijos gamyba;
- mineralinių trąšų ir kitų cheminių medžiagų gamyba;
- cemento gamyba.

Taip pat ūkio subjektų aplinkos monitoringą privalo vykdyti asmenys, kuriems pagal šioje Tvarkoje nustatytas sąlygas privaloma gauti leidimą, kai eksploatuojama:

- vandenvietės (kai paimamo vandens kiekis ≥ 100 m³ per dieną);
- nuotėkų valymo įrenginiai (≥ 2000 gyventojų ekvivalentų);
- nuotėkų filtravimo įrenginiai (≥ 50 m³ per dieną našumo);
- gyvulių ir paukščių fermos su ≥ 500 sąlyginių gyvulių skaičiumi;
- didžiųjų miestų ir rajonų centrų komunalinių atliekų sąvartynai;
- objektai, kurių projektų sąlygose numatytas aplinkos monitoringas;
- ūkinės veiklos objektai, kurių aplinkos monitoringą reglamentuoja kiti norminiai dokumentai; taip pat objektai, turintys ypatingą poveikį aplinkai, esantys ekologiškai jautriose zonose, kuriuose vykdoma specifinė veikla, ir kt.

Ūkio subjektų aplinkos monitoringas vykdomas pagal parengtas ir patvirtintas aplinkos monitoringo programas.

Šios programos rengiamos, derinamos, tvirtinamos ir įgyvendinamos vadovaujantis [2.5.], [2.18.], [2.25.] ir kitais aplinkos apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

Ūkio subjektų specialaus aplinkos monitoringo programas ir projektus tvirtina:

- žemės gelmių monitoringo programas ir projektus – Lietuvos geologijos tarnyba;
- miškų monitoringo programas ir projektus – Aplinkos ministerijos Miškų ir saugomų teritorijų departamentas.

Oro taršos šaltinių ir jų poveikio aplinkos orui monitoringo planai rengiami atsižvelgus į tai, ar ūkio subjektas rengia LT į aplinkos orą normatyvų projektus vadovaudamasis šiuo normatyviniu dokumentu, ar LT normatyvai nustatomi pagal faktinius išmetamų teršalų kiekius.

Ūkio subjektai, kurie privalo rengti LT į aplinkos orą normatyvų projektus, taršos šaltinių emisijos kontrolę ir teršalų koncentracijos aplinkos ore matavimus atlieka pagal LT normatyvų projekte nustatytą grafiką [2.17.].

Ūkio subjektai, kurių LT į aplinkos orą normatyvai yra nustatomi pagal faktinius išmetamų teršalų kiekius, oro taršos šaltinių emisijos matavimus atlieka pagal grafiką, parengtą vadovaujantis [2.16.] II dalimi ir [2.17.] suderintą su RAAD valstybiniu aplinkos apsaugos inspektoriumi bei Valstybinės analitinės kontrolės skyriaus viršininku.

Visi vandens naudotojai, kurie pagal šią Tvarką privalo gauti gamtos išteklių naudojimo leidimus ir vandens naudotojai abonentai, kurie gamybos metu suvartoja ne mažiau kaip 50 m³/d vandens, privalo vykdyti nuotėkų laboratorinę kontrolę pagal [2.12.].

Ūkio subjektas nuotėkų laboratorinės kontrolės planą rengia, derina ir tvirtina pagal 11 paraiškos priedą.

Ūkio subjektai paviršinių (lietaus) nuotėkų laboratorinę kontrolę atlieka vadovaudamiesi [2.10.].

Ūkio subjektai aplinkos monitoringą vykdo savo lėšomis [2.1.].

Instrumentinius matavimus atlieka ūkio subjekto ar sutarčių principu dirbančios laboratorijos, turinčios Aplinkos ministerijos leidimus šiems darbams atlikti [2.18.].

Ūkio subjektas monitoringo duomenis [2.25.] nustatytą tvarka teikia aplinkos monitoringo duomenų fondui.

4.17. Jei ūkinės veiklos objektas (ar smulkių ūkinės veiklos objektų grupė) gali turėti reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai, RAAD, raštu suderinę su atitinkama savivaldos institucija, turi teisę pareikalauti iš asmenų, valdančių šiuos objektus, gauti leidimą (ar atskirus leidimus) **nepriklausomai nuo atskiroms leidimo dalims gauti nustatytų kriterijų.**

Visais atvejais objektai, turintys leidimus, Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka tvarko gamtos išteklių naudojimo ir išmetamų teršalų apskaitą ir teikia ataskaitas.

4.18. **Ūkinės veiklos objektų, kuriems pagal šią Tvarką privaloma gauti leidimus, eksploatavimas be leidimo laikomas neteisėtu ir ūkinės veiklos objekto valdytojas atsako Lietuvos Respublikos įstatymų bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka.**

4.19. Leidimas parengiamas 4 egz. (1-as – leidimo gavėjui, 2-as – savivaldos institucijai, 3-as – RAAD, 4-as – RAAD miesto ar rajono aplinkos apsaugos agentūrai).

Kartu su archyvinio leidimo egzemplioriumi RAAD saugomi visi su šio leidimo išdavimo, atnaujinimo, koregavimo ar panaikinimo procedūromis susiję dokumentai, tarp jų – ir **paraiškos** leidimui gauti, atnaujinti ar koreguoti, kurios **yra leidimo neatsiejama dalis.**

Naujai išduotų, atnaujintų, pakoreguotų leidimų ar informacijos apie jų panaikinimą pateikimo savivaldos institucijoms tvarką nustato RAAD kartu su savivaldos institucijomis.

4.20. RAAD vykdo naujų, atnaujintų, pakoreguotų ir panaikintų leidimų registravimą bei apskaitą. RAAD rengia sąrašą stacionarių taršos šaltinių (ūkinės veiklos objektų), kuriems pagal šią Tvarką išduota leidimo III dalis (Iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą išmetami teršalai).

4.21. Visi paraiškos ir leidimams užpildyti reikalingi kodai (išskyrus atliekų) surašomi pagal tuo metu galiojančias valstybinės statistinės ataskaitos formų užpildymo instrukcijas. Pagal šias instrukcijas nustatomas ir įvairių rodiklių skaitmenų skaičius po kablelio.

5. LEISTINOS TARŠOS (LT) Į APLINKĄ NORMATYVŲ NUSTATYMAS

5.1. BENDROSIOS NUOSTATOS

5.1.1. Asmenys, kurių ūkinės veiklos objektai turi neigiamą poveikį gamtos aplinkai, privalo pagal galiojančius normatyvinius dokumentus apskaičiuoti dėl jų veiklos susidarančius gamtinės aplinkos elementų taršos lygius ir įrašyti juos į paraišką leidimui gauti.

Asmenų ūkinės veiklos objektų LT normatyvai nustatomi įvertinus šių objektų projektinę dokumentaciją. **Projektuojant** statomus ar rekonstruojamus **objektus, turi būti nustatomi tik didžiausios leistinos taršos (toliau – DLT) normatyvai**, kurie nurodomi projektinės dokumentacijos dalyje „Aplinkos apsauga“ arba planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitose.

Kai ūkinės veiklos objektų techninės galimybės nėra pakankamos (nėra nuotėkų ar oro valymo įrenginių, valymo įrenginiai nepakankamo našumo ir pan.) DLT normatyvams pasiekti, paraiškoje leidimui gauti turi būti nurodytos konkrečios planuojamos taršos mažinimo priemonės ir jų įgyvendinimo terminai. Tada konkrečiam aplinkos apsaugos priemonių įgyvendinimo laikotarpiui nustatomi laikinai leistinos taršos (toliau – LLT) normatyvai. Šiuo atveju leidime turi

būti nurodomi ir planuojami DLT normatyvai. Taip pat LLT normatyvai gali būti nustatomi valymo įrenginių remonto ar jų rekonstrukcijos laikotarpiui.

LT normatyvų projektų parengimą, o esant reikalui jų tikslinimą bei derinimą organizuoja asmenys, kurių ūkinės veiklos objektams pagal šioje Tvarkoje nustatytas sąlygas būtina gauti leidimus.

5.1.2. Ši normatyvų nustatymo tvarka netaikoma mobiliems taršos šaltiniams.

5.2. SU NUOTĖKOMIS IŠLEIDŽIAMOS LEISTINOS TARŠOS (LT) NORMATYVŲ NUSTATYMAS

5.2.1. Kai ūkinės veiklos objektus eksploatuojantys asmenys naudoja nuotėkų valymo įrenginius, kurių techninis lygis pakankamas išvalyti nuotėkas iki leidžiamo liekamojo užterštumo, nustatyto pagal galiojančius normatyvinius dokumentus, nustatoma DLT nuotėkoms į paviršinio vandens telkinius išleisti.

5.2.2. Jei nuotėkų išvalyti iki DLT normatyvų negalima (nėra nuotėkų valymo įrenginių, įrenginiai nepakankamo našumo, pasenusi arba netinkama jų konstrukcija, yra tik mechaninio valymo įrenginiai ir kt.), gali būti nustatoma LLT. Planuojamiems DLT normatyvams pasiekti turi būti numatomos priemonės bei leidimuose nustatomi jų įgyvendinimo terminai. **Pasibaigus leidime nustatytam LLT normatyvų galiojimo terminui, turi būti pradėtas taikyti DLT normatyvas.**

Nustatytas LLT normatyvas koreguojamas sumažėjus išmetamų teršalų kiekiams (sumažėjus gamybos apimtims, pakeitus technologiją, pradėjus eksploatuoti naują valymo įrenginių grandį arba suintensyvius jų darbą ir pan.). Jei išmetami teršalų kiekiai laikinai sumažėja dėl sumažėjusios trumpalaikės gamybos apimtys, žaliavų stokos ar kitų priežasčių, tačiau, susidarius tam tikroms sąlygoms, gali būti pasiektas ankstesnis lygis, prieš tai nustatyto LLT normatyvo keisti nereikia. LLT didinti leidžiama tik esant objektyvių priežasčių (pvz., miestuose, prijungiant prie kanalizacijos sistemos naujus kvartalus ir kt.).

5.2.3. Nustatant nuotėkų, išleidžiamų į paviršinio vandens telkinius, LT normatyvus, reikia vadovautis galiojančiais normatyviniais dokumentais ([2.8.], [2.9.] ir kt.).

5.2.4. Metiniai bei paros DLT (LLT) kiekiai (įrašomi į leidimus) apskaičiuojami pagal formules:

$$\frac{DLT_{m.}}{(LLT_{m.})} = \frac{C_{vid.}^n \times Q_m}{1000 \times 1000}, \text{ t/m.}; \quad (1)$$

čia:

$C_{vid.}^n$ – atitinkamos teršiančios medžiagos leidžiama vidutinė metinė koncentracija (DLK, LLK), mg/l. DLT apskaičiuojama imant $C_{vid.}^n$ pagal suderintą projektą arba galiojančias normas [2.8.]. LLT apskaičiuojama imant $C_{vid.}^n$ pagal suderintą projektą įgyvendintam etapui (pastačius mechaninę valymo įrenginių dalį ar pan.) arba apskaičiuojama pagal laboratorinių tyrimų duomenis (žr. 5.2.6 p.);

Q_m – leistinas išleisti metinis nuotėkų kiekis, $m^3/m.$, nustatomas įvertinus esamus ir planuojamus išleisti nuotėkų kiekius bei nuotėkų surinktuvo galimybes.

Apskaičiuotas leidžiamas metinis teršalų kiekis (t/m.) laikomas preliminarium ir, pasibaigus metams, **vandens naudotojams, išleidusiems nuotėkų mažiau kaip 80% metų pradžioje nustatyto kiekio**, yra perskaičiuojamas. Tam faktiškai išleistą nuotėkų kiekį reikia dauginti iš teršiančios medžiagos koncentracijos, nustatytos leidime. Metams pasibaigus, skaičiuojant mokesčius, faktiškai išleistą teršalų kiekį reikia lyginti su perskaičiuotu normatyvu.

Miestų ir miestelių su ekvivalentiniu gyventojų skaičiumi iki 10 000 GE atveju – Akmenės, Ariogalos, Baltosios Vokės, Daugų, Dūkšto, Dotnuvos, Dusetų, Ežerėlio, Eišiškių, Gelgaudiškio, Joniškėlio, Jiezno, Juodupės, Kavarsko, Kačerginės, Kulautuvos, Kazlų Rūdos, Kalvarijos, Kudirkos Naumiesčio, Kybartų, Linkuvos, Neringos, Nemenčinės, Obelių, Pagėgių, Pandėlio, Panemunės, Priekulės, Ramygalos, Rietavo, Rusnės, Rūdiškių, Smalininkų, Salantų,

Subačiaus, Sedos, Skaudvilės, Simno, Šakių, Šalčininkų, Šeduvos, Širvintų, Švenčionių, Trakų, Troškūnų, Tytuvėnų, Tyrulių, Turmanto, Užvenčio, Vabalninko, Ventos, Vieksnių, Vilkijos, Veisiejų, Virbalio, Žagarės, Žemaičių Naumiesčio, Žiezmarų – išduodant leidimus nuotėkoms išleisti, su nuotėkomis išleidžiamus azoto ir fosforo kiekius reikia normuoti pagal išleidžiamus faktinius jų kiekius. **Šiuo atveju nustatomas sąlyginis DLT normatyvas** (pagal realiai pasiekiamą išvalymo lygį). Maksimali momentinė koncentracija ir dienos DLT nenormuojami. **Metams pasibaigus, sąlyginis DLT normatyvas perskaičiuojamas.**

Birštono ir Prienų miestų nuotėkos numatytos valyti Birštono miesto valymo įrenginiais, todėl šie miestai priskirtini prie miestų grupės >10 000 GE.

Vertinant visų kitų mažesnių už 10 000 GE miestelių ir kaimo vietovių, gyvenviečių bei individualių sodybų nuotėkas, azoto ir fosforo kiekiai nenormuojami.

$$\frac{DLT_d}{(LLT_d)} = \frac{C_{\max}^n \times Q_{d \max}}{1000 \times 1000}, \quad t/d; \quad (2)$$

čia:

DLT_d (LLT_d) – leidžiamas teršalų kiekis per parą;

$C_{\max}^n$ – tam tikros teršiančios medžiagos maksimali momentinė koncentracija, mg/l, imama pagal suderintą projektą ar nuotėkų užterštumo normas [2.8] arba apskaičiuojama pagal 10 ir 12 formules (kai nėra projektinių rodiklių ir nepasiekama DLT);

$Q_{d \max}$ – maksimalus paros nuotėkų kiekis, m^3/d , įvertinus vandens vartojimo, taip pat ir nuotėkų išleidimo netolygumus per metus.

$$Q_{d \max} = Q_{d \text{ vid.}} \times K, \quad m^3/d; \quad (3)$$

čia:

$Q_{d \text{ vid.}}$ – vidutinis paros nuotėkų kiekis, m^3/d ;

K – vandens vartojimo netolygumo paros koeficientas.

$$Q_{d \text{ vid.}} = \frac{Q_m}{\text{dienų sk. per metus}}, \quad m^3/d; \quad (4)$$

$$K = \frac{Q_{d \max}}{Q_{d \text{ vid.}}}; \quad (5)$$

Kai nėra debitų matavimo duomenų, vandens vartojimo netolygumo paros koeficientas K imamas pagal normatyvinio dokumento [2.7.] 3 lentelę.

DLT_d (LLT_d) – tai teršalų kiekis (normatyvas), kuris negali būti viršijamas.

Kaip faktinis išleistų teršalų per parą kiekis atitinka DLT_d (LLT_d), tikrinama tik viršijus tam tikros teršiančios medžiagos maksimalią momentinę koncentraciją $C_{\max}^n$, kuri taip pat turi būti įrašoma į leidimą.

Nustačius, kad $C_f > C_{\max}^n$, faktiškai per parą išleistas teršalų kiekis apskaičiuojamas pagal formulę:

$$T_f = \frac{C_f \times Q_{df}}{1000 \times 1000}, \quad t/d; \quad (6)$$

čia:

C_f – tam tikros teršiančios medžiagos faktinė koncentracija, mg/l (kai naudojamas automatinis nuotėkų bandinių semtuvas, imama vidutinė paros koncentracija);

Q_{df} – faktinis per parą išleistų nuotėkų kiekis, m^3/d , nustatomas bandinių ėmimo dieną (jeigu nėra apskaitos, imamas $Q_{d\max}$).

Jeigu nustatoma faktinė koncentracija didesnė nei maksimali momentinė ir faktiškai per parą išleistas teršalų kiekis, t/d , apskaičiuotas pagal 6 formulę, viršija DLT_d (LLT_d), apskaičiuotą pagal 2 formulę, tai vertinama kaip pažeidimas.

5.2.5. Ilgesniam nei 1 para laikotarpiui (savaitei, mėnesiui, ketvirčiui ir pan.) LT normatyvai apskaičiuojami metinį LT normatyvą, nustatytą pagal 1 formulę, padalijus iš dienų per metus skaičiaus ir padauginus iš tam tikro laikotarpio dienų skaičiaus. Kai kuriais atvejais (gamybos sezoniskumas, azoto biologinio valymo sezoniskumas, nuotėkų valymo įrenginių remontas, rekonstrukcija ir kt.) normatyvai, pareiškėjo teikimu, nustatomi atskiram konkrečiam laikotarpiui.

5.2.6. Nustatant LLT normatyvus, turi būti surinkta pakankamai duomenų apie tam tikros teršiančios medžiagos koncentracijos svyravimus, būdingus ūkinės veiklos objektui. Kaip gauti minėtus duomenis, kokių dažniu reikia tirti nuotėkas, nurodyta normatyviniame dokumente [2.12].

Tada, kai tam tikros (X) teršiančios medžiagos laboratorinių tyrimų skaičius $n \geq 10$, C_{vid} ir C_{max} teršiančių medžiagų koncentracijos apskaičiuojamos:

- pirmiausia apskaičiuojamas kurios nors teršiančios medžiagos (parametro) X_i koncentracijų aritmetinis vidurkis (X):

$$\bar{X} = \frac{\sum X_i}{n}, \text{ mg/l;} \quad (7)$$

čia:

– teršiančios medžiagos koncentracijų aritmetinis vidurkis, mg/l;

n – laboratorinių tyrimų, reikalingų vidurkiui apskaičiuoti, skaičius;

X_i – kurios nors teršiančios medžiagos koncentracija, mg/l;

- toliau apskaičiuojamas standartinis nuokrypis (S):

$$S = \pm \sqrt{\frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{n - 1}}; \quad (8)$$

- apskaičiavus ir S, tikrinamas duomenų patikimumas. Tos koncentracijos X_i , kurių $(X_i - \bar{X}) > 2S$, turi būti atmetamos, nes yra už pasikliaujamo intervalo ribų [2.13.];

- atmetus nepatikimas koncentracijas, iš naujo apskaičiuojama ir S bei patikrinama sąlyga $(X_i - \bar{X}) > 2S$ ir vertės $(X_i - \bar{X}) > 2S$ vėl atmetamos. Tai kartojama iki šios sąlygos įvykdymo;

- po to teršiančios medžiagos vidutinė koncentracija apskaičiuojama pagal formulę:

$$C_{vid} = \bar{X} + \frac{t \times S}{\sqrt{n}}, \text{ mg/l;} \quad (9)$$

čia:

- teršiančios medžiagos koncentracijų aritmetinis vidurkis, atmetus nepatikimas vertes, mg/l;

S – standartinis nuokrypis;

n – duomenų, panaudotų vidurkiui apskaičiuoti, skaičius;

t – Stjudento koeficientas, priklausantis nuo pasirinkto patikimumo intervalo ir duomenų skaičiaus, imamas iš 1 lentelės (nuotėkoms po biologinio valymo imama t_{80} vertės, kitoms nuotėkoms – t_{95} vertės). Tarpinėms n vertėms t rodiklis parenkamas interpoliuojant [2.13.].

1 lentelė

n	≤ 10	15	20	25	30	40	60	120	>120
t_{80}	1,37	1,34	1,33	1,32	1,31	1,30	1,30	1,29	1,28

t95	2,23	2,13	2,09	2,06	2,04	2,02	2,00	1,98	1,96
-----	------	------	------	------	------	------	------	------	------

- teršiančios medžiagos maksimali koncentracija apskaičiuojama pagal formulę:

$$C_{\max} = \bar{X} + 2S, \quad \text{mg/l;} \quad (10)$$

čia:

- teršiančios medžiagos koncentracijų aritmetinis vidurkis, mg/l (apskaičiuotas be skaičiavimo metu atmetų verčių);

S – standartinis nuokrypis.

Tada, kai tam tikros (X) teršiančios medžiagos laboratorinių tyrimų skaičius $n < 10$, imama:

$$C_{\text{vid.}} = \bar{X}, \text{ mg/l;} \quad (11)$$

čia:

- kurios nors teršiančios medžiagos koncentracijų aritmetinis vidurkis, kuris apskaičiuojamas atmetus nebūdingas vertes (pvz., technologinių sutrikimų atveju ir kt.).

$$C_{\max} = C_{\text{vid.}} \times K, \quad \text{mg/l;} \quad (12)$$

čia:

K – koeficientas (**K = 1,5** – teršiančių medžiagų, išvardytų normatyvinio dokumento [2.8.] 1-oje lentelėje, bei 2-os lentelės biogeninių medžiagų. **K = 1,1** – kitų [2.8.] 2-os lentelės medžiagų ir [2.8.] neišvardytų medžiagų).

Taip pat $C_{\max}$ koncentracija gali būti imama įvertinus turimus laboratorinių tyrimų duomenis pagal didžiausią koncentraciją analizuojamu laikotarpiu ar ankstesniais metais, jei šiuos laboratorinius tyrimus atliko Aplinkos ministerijos atestuota laboratorija ir jei jie neparodo kokių nors technologinių sutrikimų. Kai nuotėkos į aplinką išleidžiamos ne per valymo įrenginius, vidutinių ir maksimalių teršiančių medžiagų koncentracijų svyravimai leistini didesnės amplitudės.

Apskaičiuojant faktiškai išleistus teršalų kiekius, bet kurios teršiančios medžiagos vidutinei koncentracijai nustatyti ši metodika netaikoma (vidutinė koncentracija apskaičiuojama įvertinus visus turimus laboratorinės kontrolės duomenis ($C_{\text{vid.}} =$) arba pagal automatinių nuotėkų bandinių semtuvų duomenis). Išleistų teršalų kiekiai gali būti apskaičiuoti sumuojant teršalų kiekius, išleistus atskirais laikotarpiais (esant nuotėkų valymo įrenginių darbo sutrikimų, nuotėkas išleidžiančių objektų darbo sezoniškumui ir kt.).

5.2.7. Filtravimo į gruntą įrenginiai gali būti nuotėkų biologinio ar papildomo valymo įrenginiai. Nuotėkų, patenkančių į filtravimo įrenginius ir išleidžiamų iš jų, reikalavimus reglamentuoja normatyvinis dokumentas [2.9.].

Į filtravimo įrenginius patenkančių nuotėkų skendinčiosios medžiagos nenormuojamos.

Laikoma, kad filtravimo įrenginiuose, iš kurių nuotėkos į paviršinio vandens telkinius neišleidžiamos, nuotėkos išvalomos iki DLK.

Nuotėkų po filtravimo DLT normatyvas nustatomas pagal 5.2.4 punkto 1 ir 2 formules.

5.2.8. Nuotėkoms iš **kaupimo rezervuarų** nustatomas tik LLT normatyvas. Kai buitės nuotėkos surenkamos kaupimo rezervuaruose ir nustatytą tvarka laikinai leidžiamos išleisti į aplinką, LLT normatyvai apskaičiuojami pagal 5.2.4 punkto 1 formulę. Esant kaupimo rezervuarams, teršiančių medžiagų kiekis tonomis per dieną nenormuojamas.

Jei neturima laboratorinių tyrimų duomenų, LLT ir faktinės taršos kiekiai metams gali būti apskaičiuojami pagal teršalų kiekį vienam GE, kaip nustatyta normatyviniame dokumente [2.8.].

Kaupiant rezervuaruose specifines nuotėkas (degalinių ir kt.), tose nuotėkose esančių teršiančių medžiagų koncentracijos nustatomos laboratoriniais tyrimais.

Kai nuotėkos iš rezervuarų išvežamos į kitų vandens naudotojų nuotėkų tinklus ar valymo įrenginius, tada nuotėkas išvežantieji yra vandens naudotojai-abonentai. Abonentams leidimai neišduodami, tačiau jų nuotėkų ir teršalų kiekiai įvertinami kanalizacijos tinklų ar valymo įrenginių savininko – vandens naudotojo leidimo paraiškos 6 priede.

5.2.9. Kaimuose esančių vandens naudotojų suvartoto vandens kiekiams apskaičiuoti naudojami apskaitos prietaisų rodmenys. Kai jų neturima, suvartoto vandens kiekiai gali būti nustatomi pagal siurbliams eksploatuoti suvartotos elektros energijos kiekį. Suvartoto vandens limitus ir vandens kiekius galima apskaičiuoti pagal vandens vartojimo normas ([2.7.] 4, 5, 6, 7, 8 ir 9 lentelės), atsižvelgus į ūkininkavimo kryptį, formą bei turimą techniką. Į buities reikmėms suvartoto vandens kiekį (nurodytą statistinės ataskaitos formoje Nr. 1 – „Vanduo“, 1 lentelė, 11 skiltis) įskaičiuoti gyventojų ir žemės ūkyje dirbančiųjų reikmėms tenkinti reikalingo vandens kiekiai ir vadinamojo „girdomojo“ vandens (gyvuliams bei paukščiams girdyti ir prižiūrėti, patalpoms tvarkyti, indams plauti, pienui šaldyti ir pašarams ruošti) kiekiai, kurie priklauso nuo konkretaus tvarto ar fermos įrengimo, mechanizacijos laipsnio ir kt.

Į buities reikmėms suvartotą vandens kiekį žemės ūkio reikmėms (drėkinimui, mėšlo šalinimo sistemoms) suvartotas vandens kiekis neįskaičiuojamas (statistinės ataskaitos forma Nr. 1 – „Vanduo“, 1 lentelė, 4 skiltis).

5.2.10. Buitinių nuotėkų iš kaimo objektų kiekiai apskaičiuojami iš suvartoto vandens kiekio atėmus **faktinį gyvulių ir paukščių išgertą bei pašarams ruošti suvartoto vandens kiekį** (kitai paskirčiai suvartoto girdomojo vandens kiekiai – patalpoms tvarkyti, pienui šaldyti, gyvuliams ir paukščiams prižiūrėti, priskirtini nuotėkoms). Esant pratekamo vandens paukščių girdykloms, ta dalis vandens, kurios paukščiai neišgeria, taip pat priskiriama prie nuotėkų.

Neturint duomenų apie faktinius gyvulių ir paukščių suvartoto vandens kiekius, buities nuotėkų kiekiai gali būti apskaičiuojami iš suvartoto vandens kiekio atėmus visą girdomojo vandens, apskaičiuoto pagal [2.7.], kiekį.

5.2.11. Kraikinis mėšlas ir stambių gyvulininkystės įmonių skystas mėšlas, tinkamai naudojamas, priskiriamas trąšoms. Susidarančio skysto mėšlo kiekis apskaičiuojamas pagal kaupimo talpyklose sukaupto skysto mėšlo kiekį arba pagal mobiliu transportu išvežtą kiekį.

Gyvulininkystės nuotekos (skysto mėšlo filtratas, srutos, skystas mėšlas) naudojamos tręšti arba utilizuojamos asenizacijos laukuose, vadovaujantis aplinkos apsaugos reikalavimais. Šiuos reikalavimus reglamentuoja galiojantys mėšlo srutų ir nuotėkų tvarkymo normatyviniai dokumentai.

Gyvulininkystės nuotėkų išlaistymo normos apskaičiuojamos atsižvelgus į laistomų laukų gruntą, juose auginamas kultūras, nuotekose esančias azoto ir fosforo koncentracijas. Vienkartinė nuotėkų skleidimo norma priklauso nuo jose esančio azoto kiekio. Kai bendro azoto yra:

1) daugiau kaip 0,1% (1000 mg/l) – rekomenduojama išlaistymo norma yra ne didesnė kaip 50 m³/ha;

2) 0,1-0,05% (1000-500 mg/l) – rekomenduojama išlaistymo norma – 50-100 m³/ha;

3) 0,05-0,01% (500-100 mg/l) – rekomenduojama išlaistymo norma – 100-200 m³/ha.

Nuotekos turi būti išlaistomos tam tikslui įrengtose vietose, nepažeidžiant aplinkos apsaugos reikalavimų (draudžiama laistyti, kai vidutinis paros kritulių kiekis viršija išgaravimą). Teršiančių medžiagų vidutinė metinė DLK ($C_{vid.}$) iš drenažo sistemų ištekančiame vandenyje į paviršinio vandens telkinius neturi viršyti:

BDS₇ – 25 mg/l O₂;

bendro fosforo – 2 mg/l;

bendro azoto – 15 mg/l;

amonio – 5 mg/l;

nitritų – 1 mg/l.

Prie neįprastų klimatinų sąlygų (pvz., pavasario polaidžio, užsitęsusių liūčių metu), bet ne ilgiau kaip 10 dienų, maksimali momentinė teršiančių medžiagų koncentracija gali viršyti DLK iki 100 proc. Tuo atveju, kai dėl iš kompleksų žemdirbystės drėkinimo laukų ištekančio drenažinio vandens užterštumo vandens telkinyje priimtuve yra viršijamos jam nustatytos vandens kokybės

normos, RAAD turi teisę nustatyti papildomus aplinkos apsaugos reikalavimus (nuotekų išlaistymui, tyrimams ir pan.).

Drenažo sistema į paviršinius vandens telkinius ištekančio vandens kiekio ($q_{dr.}$) apskaičiavimo metodika, įvertinus kritulius, drėkinimo normas ir dirvožemio mechaninę sudėtį, nurodoma šio normatyvinio dokumento 4 priedėlyje. Ši metodika taikoma, esant tipinėms drenažo maitinimo atmosferiniais krituliais sąlygoms. Kai nuotekomis laistomų plotų drenažas maitinamas mišriai – atmosferiniais krituliais ir gruntiniais vandenimis (šaltiniuoti plotai), – drenažo sistema ištekančio vandens kiekis ($q_{dr.}$) nustatomas tiesioginių matavimų būdu.

DLT apskaičiuojama:

$$DTL = \frac{C_{vid} \times q_{dr}}{1000 \times 1000}, \text{ t/per laistymo sezoną; (13)}$$

čia:

$q_{dr.}$ – drenažo vandens kiekis iš laistomo ploto, m^3 /per laistymo sezoną (žr. 4 priedėlį. Normuojamam $q_{dr.}$ apskaičiuoti imamas vidutinis daugiametis kritulių kiekis per pasirinktą laistymo laikotarpį).

Jeigu per vertinamą periodą nepakankamai pagal galiojančius reikalavimus atlikta tyrimų, faktinis išleistų teršalų kiekis apskaičiuojamas prilyginant didžiausią nustatytą teršalų koncentraciją vidutinei metinei koncentracijai ($C_{max} = C_{vid.}$).

Punkto pakeitimai:

Nr. 328, 2002-06-14, Žin., 2002, Nr. 81-3497 (2002-08-20), i. k. 102301MISAK00000328

5.2.12. **Išleidžiamo iš žuvininkystės tvenkinių vandens** į paviršinio vandens telkinius teršalų DLK neturi viršyti:

BDS ₇	- 7 mgO ₂ /l;
skendinčiųjų medžiagų	- 15 mg/l;
bendro azoto	- 5 mg/l;
bendro fosforo	- 0,4 mg/l.

DLT apskaičiuojama:

$$DLT = \frac{C \times q_{tv.}}{1000 \times 1000}, \text{ t / tvenkinių išleidimo laikotarpiui; (14)}$$

čia:

- vandens kiekis m^3 , išleistas iš tvenkinio per jo išleidimo laikotarpį, skaičiuojamas pagal projektinius tvenkinių tūrius;

C – koncentracija, mg/l (DLT apskaičiuoti imama teršiančios medžiagos DLK, o faktinei taršai apskaičiuoti – faktinė išmatuota vidutinė teršiančios medžiagos koncentracija).

Analogiškai apskaičiuojamas ir faktinis išleistas teršalų kiekis, C apskaičiavus pagal laboratorinių tyrimų duomenis, be **foninio** į tvenkinius prileidžiamo vandens užterštumo.

Kai iš tvenkinių išleidžiamo vandens surinktuvas (upelis, griovys) yra žuvininkystės sistemos sudėtinė dalis, DLT apskaičiuojama pagal 14 formulę, o faktinei taršai apskaičiuoti, kai vandens kokybė laboratoriskai tirama surinktuve, aukščiau išleistų iš tvenkinių ir žemiau paskutinio išleistuvo, gali būti taikoma tokia formulė:

$$T_{fu.} = \frac{C_{vid.} \times (Q_{u.} + q_{tv.}) - C_{f.} \times Q_{u.}}{1000 \times 1000}, \text{ t / tvenkinių išleidimo laikotarpiui; (15)}$$

čia:

– vandens kiekis, m^3 , tekantis surinktuvu tvenkinių išleidimo laikotarpiu, skaičiuojamas pagal surinktuvo (priešais išleistuvus iš tvenkinių) debito matavimus, tvenkinių išleidimo laikotarpiui;

– vandens kiekis, m^3 , išleidžiamas iš tvenkinių grupės jų išleidimo laikotarpiu, skaičiuojamas pagal projektinius tvenkinių tūrius;

C_f – foninė atitinkamos teršiančios medžiagos koncentracija surinktuve priešais išleistuvus iš tvenkinių, mg/l;

C_{vid} – faktinė išmatuota vidutinė atitinkamos teršiančios medžiagos koncentracija surinktuve po paskutinio tvenkinio išleistuvo (ne žemiau kaip 500 m po paskutinio tvenkinio išleistuvo), mg/l.

Tais atvejais, kai vanduo iš žuvininkystės tvenkinių išteka ne tik jų išleidimo metu, bet ir esant užpildytiems tvenkiniams, ištekančio vandens užterštumas neturi viršyti aukščiau nurodytų koncentracijų, o DLT, apskaičiuota laikotarpiui iki tvenkinių išleidimo pradžios, pridedama prie DLT tvenkinių išleidimo laikotarpiu.

Organinių ir biogeninių medžiagų tvenkiniuose normatyvai pasiekiami subalansuotai tręšiant tvenkinius bei racionaliai naudojant pašarus.

Žuvininkystės tvenkiniams pripildyti ir nuleisti rengiami ir su RAAD derinami grafikai. Tvenkinių sausinamojo tinklo sistemai eksploatuoti kiekvienam konkrečiam atvejui pagal ankstesnių metų laboratorinių tyrimų duomenis suderinama laikinai leidžiama maksimali tam tikros teršiančios medžiagos koncentracija C_{max} . Tačiau turi būti griežtai laikomasi suderintame grafike nustatytų terminų ir neturi būti viršytas leistas išleisti teršalų kiekis tvenkinių išleidimo laikotarpiu.

Žuvininkystės tvenkinių išleidimo metu turi būti imami išleidžiamo vandens mėginiai laboratoriniams tyrimams atlikti. Mėginiai imami ne mažiau kaip iš trijų būdingiausių tvenkinių, kiekviename jų esant skirtingiems vandens lygiams:

- pažemėjus tvenkinyje vandens lygiui apie 0,2 m;
- pažemėjus tvenkinyje vandens lygiui iki tvenkinio sausinamojo tinklo sistemos;
- baigiant išleisti vandenį iš sausinamojo tinklo sistemos.

Labiausiai užteršto vandens (purvo) išleidimo metu reikia imti vidutinius jo mėginius ir įvertinti šio išleisto užteršto vandens kiekį. Taip nustatytos teršiančių medžiagų koncentracijos taikomos ir iš kitų analogiškų tvenkinių išleidžiamos taršos lygiui nustatyti.

5.2.13. Paviršinių (lietaus) nuotėkų išleidimo į vandens telkinius ir kanalizacijos tinklus sąlygas reglamentuoja normatyviniai dokumentai [2.10.] ir [2.8.].

5.2.14. Vandens naudotojas, nurodydamas paraiškoje leidimui gauti, atnaujinti, koreguoti reikalingus vandens kiekius, turi įvertinti ir nurodyti **naudotojams abonentams** reikalingą vandens kiekį bei jų išleidžiamų nuotėkų užterštumo laipsnį.

Vandens naudotojams abonentams, išleidžiantiems nuotėkas į vandens naudotojų kanalizacijos tinklus bei valymo įrenginius, išleidžiamų su nuotėkomis teršiančių medžiagų koncentracijas rekomenduojama nustatyti vadovaujantis nuotėkų, išleidžiamų į komunalinius kanalizacijos tinklus, užterštumo normomis. Tais atvejais, kai kanalizacijos tinklų ir valymo įrenginių savininkas pagrindžia, kad dėl padidinto nuotėkų užterštumo negali normaliai vykdyti nuotėkų valymo procesas ar dėl padidinto specifinio nuotėkų užterštumo nuotėkų valymo įrenginiuose susidaręs dumblas dėl jame esančių specifinių medžiagų didesnės koncentracijos netinkamas naudoti (kaip nustatyta [2.11.]), nuotėkų tinklų ir valymo įrenginių savininkas (vandens naudotojas) gali priimti sprendimą dėl abonentų nuotėkų, išleidžiamų į kanalizacijos tinklus, užterštumo normų sugriežtinimo.

Pasikeitus vandens naudotojo abonto vandens vartojimo ar nuotėkų išleidimo rodikliams, nustatytiems paraiškos 6 priede, vandens naudotojai nustatytą tvarka privalo kreiptis dėl leidimo koregavimo ir atitinkamai peržiūrėti sutartį su abonentu.

5.2.15. Paraiškose leidimui gauti, atnaujinti, koreguoti **pramonės įmonės vandens naudotojai**, be kitų su nuotėkomis išleidžiamų teršalų, turi nurodyti ir medžiagas, išvardytas

atitinkamos šakos Helsinkio komisijos rekomendacijoje. **Pramonės įmonėms abonentams** šios medžiagos turi būti nurodytos ir paraiškos 6 priede.

5.2.16. Siekdamas sumažinti pavojingiausių teršalų patekimą į Baltijos jūros regiono jūrinę aplinką, pramonės įmonės privalo vadovautis Helsinkio komisijos rekomendacijų atskiroms gamybos šakoms reikalavimais, vykdyti žinybinę laboratorinę kontrolę tų medžiagų, kurios išvardytos atitinkamos šakos rekomendacijoje, planuoti priemones rekomendacijomis reglamentuotai taršai mažinti. Tai turi būti nurodyta paraiškose leidimui gauti, atnaujinti, koreguoti.

5.3. LEISTINOS TARŠOS Į APLINKOS ORĄ NORMATYVŲ NUSTATYMAS

5.3.1. Asmenims, kuriems pagal šį normatyvinį dokumentą būtina rengti leistinos taršos (LT) į aplinkos orą normatyvų projektus, normatyvai nustatomi vadovaujantis [2. 20.], o projektas įforminamas pagal [2. 21.].

5.3.2. LT normatyvų projektus privalo rengti:

- visi asmenys, eksploatuojantys ūkinės veiklos objektus, kurių veikla susijusi su neigiamu poveikiu aplinkos orui (firmos, įmonės, įstaigos, akcinės bendrovės ir kt.) ir kurių iš stacionarių taršos šaltinių išmetamas teršalų kiekis yra 50 t/metus ar daugiau;
- visi asmenys, eksploatuojantys ūkinės veiklos objektus, kurių veikla susijusi su neigiamu poveikiu aplinkos orui (neatsižvelgiant į iš stacionarių taršos šaltinių išmetamą teršalų kiekį) ir kurie veiklos metu (išskyrus kuro deginimo ir suvirinimo procesus) išmeta I ir II pavojingumo klasės (pagal [2. 19.]) teršalus.

5.3.3. RAAD turi teisę nurodyti rengti leistinos taršos normatyvų projektus ir kitiems asmenims, kurie neatitinka 5.3.2 punkte nurodytų kriterijų.

5.3.4. Kitiems asmenims, eksploatuojantiems ūkinės veiklos objektus, kurių veikla susijusi su neigiamu poveikiu aplinkos orui ir atitinkantiems šių taisyklių 4.16 p. ir 4.17 p. nustatytus kriterijus ir sąlygas, leistinos taršos į aplinkos orą normatyvai nustatomi pagal faktinius išmetamų teršalų kiekius.

5.3.5. Leistinos taršos normatyvams pagal faktinius išmetamų teršalų kiekius nustatyti asmenys RAAD privalo pateikti šiuos dokumentus:

- paraišką leidimui gauti;
- oro taršos šaltinių inventorizacijos duomenis (pagal [2.14.]);
- ūkio subjekto planą-schemą su pažymėtais taršos šaltiniais.

5.3.6. Normavimo darbų pagrindas – oro taršos šaltinių inventorizacija, kurią nustatytą tvarka privalo atlikti visi asmenys, kurių ūkinė veikla susijusi su aplinkos oro teršimu (nepriklausomai nuo jų žinybinio pavaldumo) [2.14.].

5.3.7. Vadovaujantis galiojančiomis instrukcijomis, kitais normatyviniais dokumentais bei standartais, inventorizacija atliekama vykdant instrumentinius matavimus. Nesant galimybės atlikti instrumentinių matavimų, suderinus su leidimus išduodančia institucija, leidžiama naudotis galiojančiomis skaičiavimo metodikomis [2.14.].

5.3.8. Oro taršos šaltinių inventorizaciją atlikti Aplinkos ministerijos leidimas išduodamas tik toms laboratorijoms, kurios užtikrina reikiamą matavimų atlikimo kokybę pagal Lietuvoje galiojančių aplinkos tyrimų normatyvinių dokumentų reikalavimus [2.18.].

5.3.9. Nustatomi metiniai ir vienkartiniai (kontroliniai) normatyvai.

Leistinos taršos normatyvų kontrolė ūkinės veiklos objektuose vykdoma vadovaujantis aplinkos apsaugos teisės aktais [2.5.], [2.16.] ir [2.17.].

5.3.10. Leistinos taršos normatyvai nustatomi visiems taršos šaltiniams ir iš jų išmetamiems teršalams.

Didžiausios leistinos taršos (DLT) normatyvai nustatomi, kai iš normuojamų taršos šaltinių išmetami teršalai kartu su nagrinėjamoje vietovėje esančių kitų taršos šaltinių išmetamais teršalais (įvertinus ir ūkinės veiklos objektų plėtros perspektyvą) neviršija jų didžiausių leidžiamų koncentracijų (DLK) gyvenamosios aplinkos ore, nustatytų normatyviniame dokumente [2.19.], arba kai taršos normatyvai nustatomi pagal faktinius išmetamų teršalų kiekius, nenumatant leidimo

galiojimo laikotarpyje tolesnio jų išmetamo kiekio mažinimo. Priešingu atveju konkrečiam laikotarpiui nustatomi **laikiniai leistinos taršos (LLT) normatyvai**.

5.3.11. LT normatyvų projektuose pavienių teršalų normatyvai nustatomi pagal [2.19.] ir [2.20.], įvertinus ir šių teršalų foninį užterštumo lygį bei galimybę sudaryti aplinkos ore mišinius, kurie galėtų turėti suminį, nepilną suminį ar potencijuojantį poveikį [2.19.].

Vadovaujantis [2.20.], tai gali būti įvertinama į skaičiavimus kartu su nagrinėjamo objekto atitinkamais duomenimis įtraukiant papildomus duomenis:

- gautus iš atmosferos užterštumo stebėjimų stacionarių postų (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Kėdainių, Šiaulių, Jonavos miestuose);
- gautus skaičiavimo būdu, t. y. pagal šalia esančių ūkinės veiklos objektų taršos šaltinių inventORIZACIJOS duomenis.

5.3.12. Nustatant leistinos taršos normatyvus, vertinami teršalai tų šalia esančių ūkinės veiklos objektų, kurių įtakos zonos, nustatytos vadovaujantis [2.20.], dalis ar visa zona sutampa su nagrinėjamo ūkinės veiklos objekto įtakos zona.

Šalia esančių ūkinės veiklos objektų sąrašą, taršos šaltinių parametrus ir išmetamą teršalų kiekį minėtiems skaičiavimams atlikti teikia RAAD.

5.3.13. Aplinkos oro foninių koncentracijų vertėms arba duomenims apskaičiuoti šias vertes gauti RAAD būtina pateikti prašymą, kuriame būtų nurodyta:

- suinteresuotos organizacijos pavadinimas, priklausomybė, adresas;
- ūkinės veiklos objekto, apie kurį prašoma foninio užterštumo rodiklių, pavadinimas, nurodant, ar šis ūkinės veiklos objektas yra veikiantis, naujai projektuojamas, rekonstruojamas ar plečiamas;
- miesto, kuriame yra šis ūkinės veiklos objektas, pavadinimas;
- ūkinės veiklos objekto adresas ir išdėstymo miesto generaliniame plane schema. Kai šis objektas yra keliose gamybos aikštelėse arba foninio užterštumo duomenys būtini objektų grupei, kiekvieno ūkinės veiklos objekto duomenys nurodomi atskirai, pridėdant trumpą jų išdėstymo vietovėje aprašą;
- objekto išmetamų ar planuojamų į aplinkos orą išmesti teršalų sąrašas, o rekonstrukcijos ar plėtros atveju – ir duomenys apie išmetamus teršalų kiekius;
- ūkinės veiklos objekto statybos, rekonstrukcijos ar plėtros pirmosios eilės eksploatacijos bei didžiausio planuojamo našumo pasiekimo terminus, t. y. laikotarpį, apie kurį prašoma foninio aplinkos oro užterštumo rodiklių.

5.3.14. Įvertinus technologinius gamybos faktorius ir darbo režimą, iš pavienių taršos šaltinių leistinos taršos normatyvų nustatoma įmonės bendra metinė leistina tarša.

5.3.15. **Galimiems avarių atvejams**, dėl kurių padidėja išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekis, **LT normatyvai nenustatomi**.

5.3.16. Neorganizuotų ar smulkių pavienių oro taršos šaltinių grupėms (aeraciniams kanalams, ventiliacinėms šachtoms ir kt.), vadovaujantis [2.20.], leidžiama nustatyti bendrą LT normatyvą.

5.3.17. Stacionarių degimo šaltinių (garo ir vandens šildymo katilų) į aplinkos orą išmetamų teršalų vienkartinius (kontrolinius) dydžius reglamentuoja normatyvinis dokumentas [2.15.] ir kiti galiojantys teisės aktai.

Projektuojant naujas ar rekonstruojant esamas katilines, būtina nustatyti jų išmetamų teršalų koncentracijas aplinkos ore (įvertinus ir foninį aplinkos oro užterštumą), kurios susidarytų veikiant katilinei visu pajėgumu ir naudojant daugiausiai į orą teršalų išskiriantį kurą. Tuo atveju, kai nustatytos teršalų koncentracijos aplinkos ore, įvertinus ir foninį užterštumą, viršija šių teršalų DLK gyvenamosios aplinkos ore, energetinių pajėgumų didinti negalima, jeigu kartu nenumatomos šių teršalų koncentraciją mažinančios priemonės (valymo įranga, mažiau taršaus kuro naudojimas ir pan.).

5.3.18. Teršalų, išmetamų į aplinkos orą deginant atliekas (tarp jų – ir naudotas alyvas), vienkartinius (kontrolinius) dydžius reglamentuoja normatyvinis dokumentas [2.22.].

5.3.19. Nustatant leistinos taršos į aplinkos orą normatyvus, būtina vertinti tarptautinių konvencijų bei kt. tarptautinių dokumentų reikalavimus.

5.3.20. LT normatyvų projektus nagrinėja ir derina atitinkami RAAD-ai, atsižvelgdami į įmonę kontroliuojančio miesto ar rajono aplinkos apsaugos inspektoriaus pastabas.

1 priedėlis

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

_____ REGIONO APLINKOS APSAUGOS DEPARTAMENTAS

GAMOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO LEIDIMAS Nr. __________
(ūkinės veiklos objekto pavadinimas, adresas, telefonas)

--	--	--	--	--	--	--

(objekto kodas)

(ūkinės veiklos objekto valdytojas, jo adresas)

Leidimas..... dalių,..... puslapių

išduotas m. d.

galioja iki m. d.

Direktorius

(vardo raidė, pavardė)_____
(parašas)

A. V.

Šio leidimo parengta..... egzemplioriai

Paraiška gamtos išteklių naudojimo leidimui gauti suderinta su:

(derinusios institucijos pavadinimas, suderinimo data)

Dėl paraiškos gamtos išteklių naudojimo leidimui gauti pateiktos išvados (3 priedas)

(išvadas pateikusios institucijos pavadinimas, data)

I. VANDENS PAĖMIMAS, SUVARTOJIMAS, TIEKIMAS**1.1. Paviršinio vandens:**

Šaltinio (upės, ežero ir kt.) pavadinimas _____
 Šaltinio kodas _____
 Vandens paėmimo šaltinio rūšies kodas _____
 95% tikimybės sausiausio mėnesio vidutinis debitas, m³/s _____
 Vandens ėmimo atstumas iki žiočių, km _____
 Vandens ėmimo įrenginių našumas, m³/s _____
 Vandens apskaitos įrenginiai _____

1.2. Požeminio vandens:

Vandenviečių charakteristika

Eil. Nr.	Vandenvietės			Vandens paėmimo šaltinio rūšies kodas	Eksploataci nių gręžinių (arba kitų kaptazinių įrenginių) skaičius	Gręžinio našumas, m ³ /d		Eksplatuojam as vandeningas horizontas, jo indeksas
	pavadinimas	adresas	upės baseinas ir jo kodas			nuo	iki	

1.3. Vandens apskaitos įrenginiai:

gręžiniuose _____

vandenvietėse _____

1.4. Leidžiama vartoti kasmet nuo..... m..... d. iki..... m. d.

	Vandens rūšies kodas	 m. tūkst. m ³ /m. m ³ /d	 m. tūkst. m ³ /m. m ³ /d	 m. tūkst. m ³ /m. m ³ /d	 m. tūkst. m ³ /m. m ³ /d	 m. tūkst. m ³ /m. m ³ /d
1	2	3	4	5	6	7
a) paviršinio vandens paimti						
vartoti						
tiekti*						
b) požeminio vandens paimti						
vartoti						
tiekti*						
iš jo: buities reikmėms						
vartoti						
tiekti						

**						
reikmėms						
vartoti						

1.4. lentelės tęsinys

1	2	3	4	5	6	7
tiekti						
c) geoterminio vandens paimti						
vartoti						
tiekti*						

SUDERINTA:

(vardo raidė, pavardė, pareigos)

(data)

(parašas)

* Leidžiamo tiekti vandens kiekis, t. y. tiekiamas vandens kiekis abonentams, nurodytas 2 priedėlio atitinkamuose prieduose (Nr. 4, Nr. 5).

** Reikmėms, išvardytoms statistinės ataskaitos formos Nr. 1 – Vanduo I lentelėje – įrašyti atitinkamą pavadinimą (pramonės, žemės ūkio ir kt.).

1.5. Planuojamos racionalaus vandens vartojimo ir apsaugos priemonės

Priemonės pavadinimas	Kodai			Statybos		Našumas	Sąmatinė vertė, tūkst. Lt	
	priemonės	lėšų	našumo	pradžia	pabaiga		visos lėšos	SMD

1.6. Kiti reikalavimai:

(vardo raidė, pavardė, pareigos)

(data)

(parašas)

II. TERŠALŲ IŠLEIDIMAS SU NUOTĖKOMIS

2.1. Nuotėkų surinktuvo charakteristika

Objekto pavadinimas, išleistuvo Nr. (pavadinimas)	Surinktuvo pavadinimas (kodas)	Išleistuvo atstumas iki žiočių, km	Foniniai rodikliai, mg/l*									
			95% tikimybės metų sausio mėn. debitas, m ³ /s	BDS ₇	Skendinčiosios medž.	Bendra minerali zacija	Naftos produktai	Bendras azotas	Bendras fosforas			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

*Pastabos: 1. Foninės vertės nustatomos tų surinktuvo rodiklių, kurie charakterizuoja bendrą upės (ežero, tvenkinio) vandens kokybę ir tų medžiagų, kurias numatoma išleisti su nutekamuoju vandeniu.

2. Upių su sureguliuotu nuotėkiu į 4 lentelės skiltį rašomas nustatytas gamtosauginis vandens debitas.

3. Jei surinktuvas – ežeras ar tvenkinys, nurodomas jo tūris tūkst. m³ (po pavadinimo), o 4 skiltyje – vandens debitas ištakoje.

2.2. Leidžiama išleisti nuotėkų ir teršalų į paviršinio vandens telkinius, filtravimo įrenginius, kaupimo rezervuarus**

Objekto pavadinimas, išleistuvo Nr. pavadinimas ir rūšies kodas***	Nuotėkų surinktuvo pavadinimas, kodas* upės, upelio, ežero, filtracijos laukų, kaupimo rezervuarų kodas*	Nuotėkų valymo įrenginių rūšies kodas* valymo įrenginių našumas, m³/d	Kasmet atskiru išleistu nuo..... m..... d. vu iki..... m..... d.										
			Nuotėkų kiekis,		Teršalų								
			tūkst. m³/m.	m³/d.	pavadinimas	kodas*	nustatomo normatyvo rūšis (DLT LLT)	koncentracija C vid. Cmax. mg/l		kiekis per parą, t/d.		kiekis per metus, t/m.	
								nustatomas normatyvas	planuojamas normatyvas	nustatomas normatyvas	planuojamas normatyvas	nustatomas normatyvas	planuojamas normatyvas
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.2. lentelės tęsinys

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

SUDERINTA:

(vardo raidė, pavardė, pareigos)

(data)

(parašas)

* Kodai nurodomi pagal valstybinės statistinės ataskaitos formos Nr. 1 – Vanduo užpildymo instrukciją.

** Išleidžiant nuotėkas į kaupimo rezervuarus, būtina 2-oje skiltyje nurodyti nuotėkų išvežimo vietą (sutarties Nr., data).

*** Lentelės 1 skiltyje nurodomi kodai: buities gamybinių nuotėkų – NT; lietaus nuotėkų ir statybinio drenažo – LD; balastinio ir laivuose naftos produktais užteršto vandens – BN; žuvininkystės tvenkinių vandens – ŽT; drenažinio vandens iš ŽDL – ŽD.

Pastaba: lentelės pavadinime išbraukti tai, kas nereikalinga.

2.3. Leidžiama išlaistyti nuotėkų, skysto mėšlo filtrato, srutų žemdirbystės drėkinimo laukuose (ŽDL), paskleisti asenizacijos laukuose*

kasmet nuo..... m..... d. iki..... m..... d.

ŽDL			Liejimo laiko tarpis (režimas)	Laistomų laukų plotas, ha	Leidžiama bendro azoto		Leidžiamas išlaistomų nuotėkų ar filtrato kiekis,	Bendro azoto koncentracija nuotėkose	Vienartinė išliejimo norma, m³/ha
vietovė, pavadinimas	U p ė s				kg/ha/m.	iš viso į bendrą plotą, kg/m.			
	baseinas	kodas							

							m ³ /m.	(filtrate), mg/l	
--	--	--	--	--	--	--	--------------------	------------------	--

*Kas nereikalinga, užbraukti

SUDERINTA:

(vardo raidė, pavardė, pareigos)

(data)

(parašas)

Priemonės pavadinimas	Kodai			Statybos		Našumas	Sąmatinė vertė, tūkst. Lt	
	priemonės	lėšų	našumo	pradžia	pabaiga		visos lėšos	SMD

(vardo raidė, pavardė, pareigos)

(data)

(parašas)

 (vardo raidė, pavardė, pareigos)

 (data)

 (parašas)

3.1. Leistina tarša (DLT arba LLT) į aplinkos orą iš katilinių, kuriose deginamas organinis kuras

3.1.1 lentelė

[illegible]

Iš viso:

3.2. Leistina tarša (DLT arba LLT) į aplinkos orą gamybos metu deginant organinį kurą, atliekas

Nuo..... m..... d. iki..... m..... d.

3.2.1 lentelė

Teršalai		Taršos normatyvas					
Pavadinimas	Kodas*	Norma tyvo rūšis	Vienkartinis (kontrolinis)			Metinis, t/m.	
			dydis		vnt.	nustato mas	planuoja mas
			nustatomas	planuoja mas			
					Iš viso:		

3.3. Leistina tarša (DLT arba LLT) į aplinkos orą technologinių procesų metu

Nuo..... m..... d. iki..... m..... d.

3.3.1 lentelė

Teršalai		Taršos normatyvas					
Pavadinimas	Kodas*	Norma tyvo rūšis	Vienkartinis (kontrolinis)			Metinis, t/m.	
			dydis		vnt.	nustato mas	planuoja mas
			nustatomas	planuoj amas			
					Iš viso:		

3.4. Nuo..... m..... d. iki..... m..... d.

Kasmet į aplinkos orą leidžiama išmesti

--

 tonų teršalų.

Pastabos: 1) metiniai ir vienkartiniai (kontroliniai) normatyvai pagal atskirus taršos šaltinius užfiksuoti

(dokumento (LT normatyvų projekto ar kt.) pavadinimas (pagal 8 priedą), suderinimo RAAD-e metai,

galiojimo laikas)

;

2) atskirų taršos šaltinių išmetamų teršalų vienkartiniai (kontroliniai) normatyvai gali būti reglamentuoti ir kituose galiojančiuose teisės aktuose.

3.5. Planuojamos aplinkos oro taršos mažinimo priemonės

Nuo..... m..... d. iki..... m..... d.

3.5.1 lentelė

Taršos šaltinio Nr.	Priemonė			Sąmatinė vertė, tūkst. Lt	Teršalai		Teršalų kiekio sumažėjimas, t/metus
	Ivykdy mo data	Visas priemonės pavadinimas	Kodas*		Pavadinimas	Kodas*	
			Iš viso:		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		

Pastaba. * Visi kodai užrašomi pagal valstybinės statistinės ataskaitos formos Nr. 2 – Atmosfera pildymo instrukciją.

SUDERINTA:

_____ (vardo raidė, pavardė, pareigos) _____ (data) _____ (parašas)

3.6. Leistinos taršos normatyvų kontrolės reikalavimai:

_____ (vardo raidė, pavardė, pareigos) _____ (data) _____ (parašas)

3.7. Kiti reikalavimai:

_____ (vardo raidė, pavardė, pareigos) _____ (data) _____ (parašas)

IV. ATLIEKŲ SUSIDARYMAS IR TVARKYMAS

4.1. Atliekų susidarymas

4.1.1. Trumpas technologinio proceso aprašymas:

4.1.2. Technologinio proceso metu susidaranti atliekos

Kodas (iš Atliekų sąrašo)	Pavadinimas	Pavojingumas	Didžiausias kiekis

4.1.3. Įmonės, kurioms perduodamos tvarkyti susidariusios atliekos

Kodas (iš Atliekų sąrašo)	Atliekų naudojimo ar šalinimo įmonės pavadinimas	Tvarkymo metodas

4.2. Atliekų naudojimas ar šalinimas**4.2.1. Atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginio arba technologinio proceso pavadinimas:**

įrenginio ar technologinio proceso aprašymas:

Atliekų šalinimo vietos charakteristika:

Aplinkos apsaugos priemonės:

4.2.2. Įrenginyje arba technologinio proceso metu naudojamos(perdirbamos) atliekos (atliekas naudojančioms įmonėms)

Atliekos			Įrenginio našumas
Kodas (iš Atliekų sąrašo)	Pavadinimas	Pavojingumas	

4.2.3. Šalinamų atliekų sąrašas ir bendras planuojamas metinis kiekis (atliekas šalinančioms įmonėms):

SUDERINTA:

(vardas, pavardė, pareigos)

(data)

(parašas)

V. NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ GAVYBA IR PAŽEISTŲ ŽEMIŲ REKULTIVAVIMAS

5.1. Kietųjų naudingųjų iškasenų gavyba ir pažeistų žemių rekultivavimas

[illegible]

SUDERINTA:

(vardas, pavardė, pareigos)

(data)

(parašas)

5.2. Kiti reikalavimai:

(vardo raidē, pavardē, pareigos)

(data)

(parašas)

5.3. Naftos telkinių ištekliai ir eksploatacinių grėžinių sąrašas*

[illegible]

* Į sąrašą įrašomi visi užkonservuoti, vykdant bandomąją naftos eksploataciją ir pramoninę gavybą, gręžiniai.

** Skiriamos 3 naftos gręžinių eksploataavimo stadijos: 1) neeksploatuojami; 2) bandomoji naftos eksploatacija; 3) pramoninė gavyba.

5.4. Leidžiama išgauti naftos

nuo..... m..... d.

iki..... m..... d.

Metai	Telkinio pavadinimas	Išteklių eksploataavimo pradžioje, arba likutis..... 01 01 dienai, tūkst. t	Eksploatavimo		Gręžinio			Gamybos limitas, tūkst. t/m.	
			būdas*	stadija	Nr.	Našumas, t/d.	Galimas debitas, t/d.	Atskirai pagal gręžinius	Bendras
1	2	3	4	5	6	7	8	10	11

* Eksploatavimo būdai: 1) naudojant sluoksnio energiją (savaiminė prietaka – trykštantys gręžiniai);

2) padidinant sluoksnio energiją:

a) naudojant siurblius;

b) įpumpuojant, išlegiant per injekcinius gręžinius dujas, vandenį.

SUDERINTA:

(vardas, pavardė, pareigos)

(data)

(parašas)

5.5. Kiti reikalavimai:

(vardas, pavardė, pareigos)

(data)

(parašas)

VI. ŪKIO SUBJEKTŲ APLINKOS MONITORINGAS

6.1. Sąlygos ūkio subjektų monitoringo programai sudaryti:

SUDERINTA:

(vardas, pavardė, pareigos)

(data)

(parašas)

6.2. Reikalavimai ūkio subjektų aplinkos monitoringo programai įgyvendinti:

iki..... m..... d.

Monitoringo programos vykdytojas _____
(pavadinimas, adresas, telefonas)

SUDERINTA:

(vardas, pavardė, pareigos)

(data)

(parašas)

2 priedėlis

PARAIŠKA

GAMTOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO LEIDIMUI GAUTI

(ūkinės veiklos objekto pavadinimas, adresas, telefonas)	(objekto kodas)
(ūkinės veiklos objekto valdytojas, jo adresas)	

SUDERINTA su _____ savivaldybe

(Atsakingo darbuotojo vardo raidė, pavardė, pareigos)

(data)

(parašas)

A. V.

BENDROJI DALIS

1. Darbuotojų įmonėje, bendrovėje, ūkyje skaičius: _____

2. Darbo dienų skaičius per metus _____

3. Pamainų skaičius: _____

4. Užimamas žemės sklypas: _____
plotas (ha), skyrimo data ir dokumentas

5. Miesto ar gyvenvietės gyventojų skaičius: _____

6. Vandens naudotojų abonentų skaičius: _____

7. Ūkinės – gamybinės ar kitos veiklos pobūdis: _____

8. Gaminama produkcija..... m.

Eil. Nr.	Pavadinimas (asortimentas)	Mato vnt., t, m ³ , vnt. ir kt./m.	Kiekis	Realizacijos vieta	Transportavimo būdas

9. Naudojamos žaliavos..... m.

Eil.	Pavadinimas	Mato vnt.,	Kiekis	Gavimo šaltinis	Transportavimo
------	-------------	------------	--------	-----------------	----------------

Nr.	(asortimentas)	t, m ³ , vnt. ir kt./m.			būdas

10. Energetinių išteklių naudojimas..... m.

Ištekliai	Mato vnt., t, m ³ , KWh ir kt/m	Kiekis	Apskaitos priemonės	Išteklių gavimo šaltinis
Energetiniai ir technologiniai:				
a) elektros energija				
b) šiluminė energija				
c) gamtinės dujos				
d) suskystintos dujos				
e) mazutas				
f) krosninis kuras				
g) dyzelinis kuras				
h) akmens anglis				
i) benzinas				
j) biokuras:				
1)				
2)				
3)				
4)				
k) ir kiti				

11. Autotransportas..... m.

Pavadinimas	Kiekis, vnt.	Kuro kiekis , t/m.	Į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekis, t/m.				
			CO	NO _x	C _n H _m	SO ₂	Kietosios dalelės
11.1. Automobiliai, naudojantys:							
a) benzina							
b) dyzelinį kurą							
c) suskystintas dujas							
d) suslėgtas gamtines dujas							

11.2. Traktoriai ir kt. mechanizmai su vidaus degimo varikliais							
---	--	--	--	--	--	--	--

12. Geležinkelio transportas..... m.

Lokomotyvo (variklio) tipas	Kiekis, vnt.	Kuro kiekis, t/m.	Į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekis, t/m.				
			CO	NO _x	C _n H _m	SO ₂	Kietosios dalelės

13. Aviacija..... m.

Lėktuvo (variklio) tipas	Kiekis, vnt.	Pakilimo – nusileidimo ciklų skaičius		Lėktuvų, priklausančių Lietuvos Respublikos aviakompanijoms, į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekis, t/m.		
		Iš viso	iš jų lėktuvų, priklausančių Lietuvos Respublikos aviakompanijoms	CO	NO _x	C _n H _m

14. Jūrų transportas..... m.

Laivų tipas	Kiekis, vnt.	Uosto akvatorijoje sunaudoto kuro kiekis, t/m.	Į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekis, t/m.				
			CO	NO _x	C _n H _m	SO ₂	Kietosios dalelės

15. Gamtos išteklių taupymo ir atliekų mažinimo planas

16. Vandens ėmimas

(nuosavi gręžiniai, upė, ežeras, kito objekto vandentiekio tinklai ir kt.)

17. Nuotėkų išleidimas

(upės, ežero, jūros pavadinimas, kito objekto kanalizacijos tinklai ir kt.)

I. NUMATOMAS VANDENS PAĖMIMAS, SUVARTOJIMAS, TIEKIMAS**1.1. Paviršinio vandens:**

Šaltinio (upės, ežero ir kt.) pavadinimas

Šaltinio kodas

Vandens paėmimo šaltinio rūšies kodas

95% tikimybės sausiausio mėnesio vidutinis debitas, m³/s

Vandens ėmimo atstumas iki žiočių, km

Vandens ėmimo įrenginių našumas, m³/s

Vandens apskaitos įrenginiai

1.2. Požeminio vandens:

Vandenviečių charakteristika

Eil. Nr.	Vandenvietės			Vandens paėmimo šaltinio rūšies kodas	Eksploataci nių gręžinių (arba kitų kaptažinių įrenginių) skaičius	Gręžinio našumas, m ³ /d		Eksplatuojam as vandeningas horizontas, jo indeksas
	pavadinimas	adresas	upės baseinas ir jo kodas			nuo	iki	

1.3. Vandens apskaitos įrenginiai:

gręžiniuose

vandenvietėse

1.4. Numatoma vartoti vandens

	Vandens rūšies kodas	 m. tūkst. m ³ /m. m ³ /d	 m. tūkst. m ³ /m. m ³ /d	 m. tūkst. m ³ /m. m ³ /d	 m. tūkst. m ³ /m. m ³ /d	 m. tūkst. m ³ /m. m ³ /d
1	2	3	4	5	6	7
a) paviršinio vandens paimti						
vartoti						
tiekti *						
b) požeminio vandens paimti						
vartoti						
tiekti *						
iš jo: buities reikmėms						
vartoti						
tiekti						
reikmėms **						
vartoti						
tiekti						
c) geotermio vandens paimti						
vartoti						
tiekti *						

* Prašomo perduoti vandens kiekis, t. y. perduodamas vandens kiekis abonentams, nurodomas 2 priedėlio atitinkamuose prieduose (Nr. 4, Nr. 5).

** Reikmėms, išvardytoms statistinės ataskaitos formos Nr. 1 – Vanduo I lentelėje – įrašyti atitinkamą pavadinimą (pramonės, žemės ūkio ir kt.).

1.5. Numatomos racionalaus vandens vartojimo ir apsaugos priemonės

Priemonės pavadinimas	Kodai	Statybos	Našumas	Sąmatinė vertė, tūkst. Lt
-----------------------	-------	----------	---------	------------------------------

	priem onės	lėšų	našumo	pradžia	pabaiga		visos lėšos	SMD

II. NUMATOMAS TERŠALŲ IŠLEIDIMAS SU NUOTĖKOMIS

2.1. Nuotėkų surinktuvo charakteristika

Objekto pavadinimas, išleistuvo Nr. (pavadinimas)	Surinktuvo pavadinimas (kodas)	Išleistuvo atstumas iki žiočių, km	Foniniai rodikliai, mg/l*									
			95% tikimybės metų sausio mėn. debitas, m ³ /s	BDS ₇	Skendinčiosios medž.	Bendra minerali zacija	Naftos produktai	Bendras azotas	Bendras fosforas			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

*Pastabos: 1. Foninės vertės nustatomos tų surinktuvo rodiklių, kurie charakterizuoja bendrą upės (ežero, tvenkinio) vandens kokybę ir tų medžiagų, kurias numatoma išleisti su nutekamuoju vandeniu.

2. Upių su sureguliuotu nuotėkiu į 4 lentelės skiltį rašomas nustatytas gamtosauginis vandens debitas.

3. Jei surinktuvas – ežeras ar tvenkinys, nurodomas jo tūris, tūkst. m³ (po pavadinimo), o 4 skiltyje – vandens debitas ištakoje.

2.2. Numatoma išleisti nuotėkų ir teršalų į paviršinio vandens telkinius, filtravimo įrenginius, kaupimo rezervuarus**

Objekto pavadinimas, išleistuvo Nr. pavadinimas, nuotėkų pavadinimas ir rūšies kodas***	Nuotėkų surinktuvo pavadinimas, kodas * upės, upelio, ežero, filtracijos laukų, kaupimo rezervuarų kodas*	Nuotėkų valymo įrenginių rūšies kodas* valymo įrenginių našumas, m ³ /d	Kasmet atskiru išleistu nuo..... m..... d. t vu iki..... m..... d.									
			Nuotėkų kiekis,		Teršalų							
			tūkst. m ³ /m.	m ³ /d	pavadinimas	kodas*	normatyvo rūšis (DLT ar LLT)	koncentracija C vid. Cmax. mg/l	kiekis per parą,	kiekis per metus, t/m.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		

[illegible]

2.2. lentelės tęsinys

[illegible]

* Kodai nurodomi pagal valstybinės statistinės ataskaitos formos Nr. 1 – Vanduo užpildymo instrukcija.

** Išleidžiant nuotėkas į kaupimo rezervuarus, būtina 2-oje skiltyje nurodyti nuotėkų išvežimo vietą (sutarties Nr., data).

*** Lentelės 1 skiltyje nurodomi kodai: buities gamybinių nuotėkų – NT; lietaus nuotėkų ir statybinio drenažo – LD; balastinio ir laivuose naftos produktais užteršto vandens – BN; žuvininkystės tvenkinių vandens – ŽT; drenažinio vandens iš ŽDL – ŽD.

Pastaba: lentelės pavadinime išbraukti tai, kas nereikalinga.

2.3. Numatoma išlaistyti nuotėkų, skysto mėšlo filtrato, srutų žemdirbystės drėkinimo laukuose (ŽDL), paskleisti asenizacijos laukuose*

nuo..... m..... d. iki..... m..... d.

ŽDL			Liejimo laikotarpis (režimas)	Laistomų laukų plotas,	Bendro azoto		Išlaistomų nuotėkų ar filtrato kiekis,	Bendro azoto koncentracija nuotėkose	Vienartinė išliejimo norma,
vietovė, pavadinimas	Upės				kg/ha/m.	iš viso į bendrą plotą,			
	baseinas	kodas							

				ha		kg/m.	m ³ /m.	(filtrate), mg/l	m ³ /ha

*Kas nereikalinga, užbraukti

[illegible]

3.1. Numatoma tarša į aplinkos orą iš katilinių, kuriose deginamas organinis kuras

Teršalo pavadinimas	Kodas*	Numatoma tarša							
		Nuo..... m..... d. iki..... m..... d.				Nuo..... m..... d. iki..... m..... d.			
		Normaty vo rūšis	Vienkartinis (kontrolinis)		Metinė, t/m.	Normaty vo rūšis	Vienkartinis (kontrolinis)		Metinė, t/m.
			dydis	vnt.			dydis	vnt.	
				Iš viso:				Iš viso:	

3.2.1 lентелè

[illegible]

Iš viso:		XXXXXXXXXXXXXXXXXX	
----------	--	--------------------	--

Pastaba. * Visi kodai nurodomi pagal valstybinės statistinės ataskaitos formos Nr. 2 – Atmosfera pildymo instrukciją.

3.6. Numatoma išmetamų į aplinkos orą teršalų normatyvų kontrolė:

IV. NUMATOMAS ATLIEKŲ SUSIDARYMAS IR TVARKYMAS

Iki..... m..... d.

4.1. Atliekų susidarymas

4.1.1. Trumpas technologinio proceso aprašymas:

4.1.2. Technologinio proceso metu susidarancios atliekos

Kodas (iš Atliekų sąrašo)	Pavadinimas	Pavojingu mas	Susidarymas, t/m.			
			Didžiausias kiekis	 m.	 m.	 m.

4.1.3. Įmonės, kurioms perduodamos tvarkyti susidariusios atliekos

Kodas (iš Atliekų sąrašo)	Atliekų naudojimo ar šalinimo įmonės pavadinimas	Tvarkymo metodas

4.2. Atliekų naudojimas ar šalinimas

4.2.1. Atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginio arba technologinio proceso pavadinimas:

įrenginio ar technologinio proceso aprašymas:

Atliekų šalinimo vietos charakteristika:

Aplinkos apsaugos priemonės:

4.2.2. Įrenginyje arba technologinio proceso metu naudojamos(perdirbamos) atliekos (atliekas naudojančioms įmonėms)

Atliekos			Naudojimas, t/m.			
Kodas (iš Atliekų sąrašo)	Pavadinimas	Pavojingu mas	Įrenginio našumas	 m.	 m.	 m.

4.2.3. Šalinamų atliekų sąrašas ir bendras planuojamas metinis kiekis (atliekas šalinančioms įmonėms):

V. NUMATOMA NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ GAVYBA IR PAŽEISTŲ ŽEMIŲ REKULTIVAVIMAS

5.1. Kietųjų naudingųjų iškasenų gavyba ir pažeistų žemių rekultivavimas

Metai	Telkinio pavadinimas, jo vieta (adresas), naudojanti organizacija	Naudingoji iškasena	Žemės sklypas, skirtas karjerui įrengti (pagal projektą), ha	Išžvalgyti ir patvirtinti ištekliai, tūkst. m ³ (tūkst. t)	Išteklių likutis m. sausio 1 d., tūkst. m ³ (tūkst. t)	Planuojama gavyba, tūkst. m ³ (tūkst. t)	Gavybos limitas, tūkst. m ³ (tūkst. t)	Baigtas eksploatuoti, bet nerekultivuotas plotas, ha	Rekultivuotas plotas, ha	Rekultivuotinas plotas, ha	Leidimo galiojimo laikotarpiu numatomas rekultivuoti plotas, ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

5.2. Naftos telkinių ištekliai ir eksploatacinių gręžinių sąrašas*

Telkinio pavadinimas, jo vieta (adresas), naudojanti organizacija	Išteklių tvirtinimas					Gręžinio				
	Protokolo Nr.	Data	Kategorija	Išgaunami ištekliai		Eksploatavimo stadija**	Nr.	Gręžimo data	Gylis, m	Naftos sluoksnio intervalai, m
				nafta, tūkst. t	dujos, tūkst. m ³					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

*Į sąrašą įrašomi visi užkonservuoti, vykdant bandomąją naftos eksploataciją ir pramoninę gavybą, gręžiniai.

**Skiriamos 3 naftos gręžinių eksploatavimo stadijos: 1) neeksploatuojami; 2) bandomoji naftos eksploatacija; 3) pramoninė gavyba.

5.3. Numatoma išgauti naftos

nuo..... m..... d.

iki..... m..... d.

Metai	Telkinio pavadinimas	Išteklių eksploatavimo pradžioje, arba likutis..... 01 01, tūkst. t	Eksploatavimo		Gręžinio			Susidarančių sūrinių kiekis, m ³ /m.	Leisti išgauti, tūkst. t/m.	
			būdas*	stadija	Nr.	Našumas, t/d.	Galimas debitas, t/d.		Atskirai pagal gręžinius	Bendras
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Planuojamas sūrinių panaudojimas ar išleidimas _____

* Eksploatavimo būdai: 1) naudojant sluoksnio energiją (savaiminė prietaka – trykštantys gręžiniai);

2) padidinant sluoksnio energiją:

a) naudojant siurblius;

b) įpumpuojant, įslegiant per injekcinius gręžinius dujas, vandenį.

Pateikti dokumentai gamtos išteklių naudojimo leidimui gauti (priedai Nr., projektinė ir kita dokumentacija):

(Ūkinės veiklos objekto valdytojas)_____
(parašas)

..... m..... d.

A. V.

Paraišką gamtos išteklių naudojimo leidimui gauti parengė:

(vardo raidė, pavardė, pareigos, parašas, telefono Nr.)

Galimi priedai išvardyti TURINYJE. Kuriuos priedus reikia pridėti prie paraiškos gamtos išteklių naudojimo leidimui gauti, atnaujinti, koreguoti, priklauso nuo to, iš kokių dalių susidės leidimas.
(Pateikiamos paraiškos 4, 5, 6, 7 ir 11 priedų lentelės).

4 priedas

Eil. Nr.	Abonento pavadinimas	Vandens apskaitos įreng.	Vandens vartojimas										
			Faktinis m. 01 01	 m. Planuojamas		 m. Planuojamas		 m. Planuojamas		 m. Planuojamas		 m. Planuojamas	
			Projekti nis, tūkst. m ³ /m.	tūkst. m ³ /m.	m ³ /d	tūkst. m ³ /m.	m ³ /d	tūkst. m ³ /m.	m ³ /d	tūkst. m ³ /m.	m ³ /d	tūkst. m ³ /m.	m ³ /d
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Vandens naudotojai abonentai, kurie gamybos metu suvartoja ne mažiau kaip 50 m ³ /d vandens												
1.1.													
1.2.													
1.3.													

[illegible]

(vardo raidė, pavardė, pareigos)	(data)	(parašas)
----------------------------------	--------	-----------

1. Įmonėms, kurioms yra nustatytas sezoniškumas, nurodomas to laikotarpio vidutinis suvartoto per parą vandens kiekis.
2. 4 priedą pildo vandenį tiekianti įmonė ar objektas.

Eil. Nr.	Abonentų pavadinimai	Vandens apskaitos įreng.	Vandens vartojimas											
			Faktinis m. 01 01	 m. Planuojamas		 m. Planuojamas		 m. Planuojamas		 m. Planuojamas		 m. Planuojamas		
			Projek	Bendras,	iš jo	Bendras,	iš jo	Bendras,	iš jo	Bendras,	iš jo	Bendras,	iš jo	

[illegible]

5 priedo tęsinys

[illegible]

(vardo raidė, pavardė, pareigos) (data) (parašas)

1. Īmonēms, kurioms būdingas darbo sezoniškumas, nurodomas to laikotarpio vidutinis per parą suvirtoto vandens kiekis.
2. 5 priedā pildo vandenį tiekianti ģmonē ar objektas.

6 priedas

Eil. Nr.	Objektų pavadinimai	Darbo val. sk. per parą	Nuotėkų kiekis, tūkst. m ³ /m. m ³ /d		mg/l Teršalai, t/m.									
					BDS ₇	Skendi nčiosio s medžia gos	Bendra s azotas	Bendra s fosfora s	CHDS	Naftos produk tai	Kitos medžiagos			
			faktinis m. 01 01 dienai	planuojamas m.										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	Vandens naudotojai abonentai, kurie vartoja vandenį gamybos metu ir išleidžia ne mažiau kaip 50 m ³ /d nuotėkų													
1.1.														
1.2.														
1.3.														
1.														

n.														
	Iš viso:													

6 priedo tęsinys

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2.	Vandens naudotojai, abonentai, kurie vartoja vandenį gamybos metu ir išleidžia mažiau kaip 50 m ³ /d nuotėkų													
3.	Komunalinėms reikmėms (gyventojai, švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos, visuomeninio maitinimo ir kiti objektai)													
	IŠ VISO 1-3													

PARENGĖ:

(vardo raidė, pavardė, pareigos)_____
(data)_____
(parašas)

Pastabos: 1. Abonentų, išleidžiančių <50 m³/d nuotėkų, vardyti nereikia, pateikiami bendri nuotėkų ir teršalų kiekiai (tas pat gyvenamųjų teritorijų atveju).

2. 6 priedą pildo kanalizacijos tinklus eksploatuojanti įmonė ar objektas, priimančias nuotėkas iš abonentų.

**Pramonės įmonių ar kitų abonentų, kurie paviršines (lietaus) nuotėkas išleidžia į miesto ar kito objekto lietaus kanalizacijos tinklus,
SĄRAŠAS**

7 priedas

Eil. Nr.	Abonento pavadinimas	Nuotėkų kiekis, tūkst. m ³ /m.		mg/l Teršalai, t/m.									
		Faktinis m.	Planuojamas m.	Naftos produkt ai	Skendin čiosios medžiag os	Kitos medžiagos							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Pramonės įmonės ar kiti abonentai												
1.1.													
1.2.													
1.3.													
2.	Gyvenamoji teritorija												
	IŠ VISO 1-2												

PARENGĖ:

(vardo raidė, pavardė, pareigos)_____
(data)_____
(parašas)

Pastaba.

7 priedą pildo lietaus kanalizacijos tinklus eksploatuojanti įmonė ar objektas, vandens telkinio nuotėkoms išleisti naudotojas.

11 priedas

TVIRTINU

A. V.

(Ūkio subjekto vadovo vardo raidė, pavardė)_____
(parašas)_____
(data)**NUOTĖKŲ LABORATORINĖS KONTROLĖS TVARKA**_____
(Ūkio subjekto pavadinimas, adresas)_____
(Atsakingo už vandens ūkį asmens vardo raidė, pavardė, pareigos)

Nuotėkų rūšis, valymo būdas, valymo įrenginių rūšies kodas	Nuotėkų surinktuvas (nurodyti išleistuvo atstumą nuo surinktuvo-upės žiočių)	Bandinių ėmimo dažnis ¹ , trukmė	Debito matavimo, bandinio ėmimo vieta, Nr. pagal vandens ūkio schemą	Bandinio tipas, ėmimo būdas; debito matavimo būdas, priemonės	Nustatomi parametrai	Laboratorija, atliekanti analizes, leidimo Nr., data
Leidžiamas nuotėkų kiekis – m³/d						
1	2	3	4	5	6	7

SUDARĖ:

(vardo raidė, pavardė, pareigos, parašas, tel. Nr.)

SUDERINTA:

Aplinkos ministerijos _____regiono aplinkos apsaugos
departamento Valstybinės analitinės kontrolės skyriaus viršininko(-ės) vardo raidė,¹Bandinių ėmimo dažnis pastovus, tačiau bandinių ėmimo savaitės dienos ir laikas turi keistis metų laikotarpiu.

Galioja iki m. d.

pavardė, parašas

DRENAŽO NUOTĖKIO IŠ ĮVAIRIOS MECHANINĖS SUDĖTIES DIRVOŽEMIŲ, LAISTOMŲ SRUTOMIS, SKAIČIAVIMO METODIKA

Darbas atliktas Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos užsakymu.

Darbe panaudota sisteminga medžiaga apie drenažo nuotėkį skirtingos mechaninės sudėties dirvožemiuose. Duomenys naudoti iš eksperimentinių objektų, kuriuose stebėjimai buvo atliekami 3-5 metus (Angirių, Šventoniškio, Juodkiškio, Šėtos, Kalninių sistemos). Galutinė drenažo nuotėkio priklausomybės nuo kritulių ir drėkinimo normų medžiaga pateikta 1 pav. Koreliacinis ryšys priklausomybėms svyruoja 0,65-0,9 ribose. Geriausias koreliacinis ryšys gautas lengvo priemolio dirvoms. Taigi drenažo nuotėkio prognozių skaičiavimų tikslumas siekia 65-90%.

Drenažo nuotėkio prognoziniam skaičiavimams reikalingi plotų dirvožemio planai, meteorologiniai duomenys (krituliai) bei naudojamos drėkinimo normos.

Skaičiuojama šitaip:

- iš įmonės – Gamtos išteklių naudojimo leidimo II dalies „Teršalų išleidimas su nuotėkomis“ duomenų apskaičiuojama drėkinimo norma (M),
- iš artimiausios meteorologinės stoties duomenų apskaičiuojamas kritulių kiekis per IV-IX mėn. (h),
- apskaičiuojamas suminis lietaus kritulių bei drėkinimo normų dydis (H),
- iš dirvožemio planų duomenų nustatoma vidutinė dirvožemio mechaninė sudėtis ($I_{vid.}$),
- Dydis H atidedamas ašyje x, nubrėžiama tiesė $I_{vid.}$, ir jos susikirtimo taškas su dydžiu H y ašyje nurodo prognozuojamą drenažo nuotėkį (mm).

Skaičiavimo pavyzdys:

Kiaulių penėjimo įmonėje (12000 kiaulių per metus) susidaro 45000 m³ srutų (W, m³/metus). Sruotos išlaistomos 150 ha plote (F, ha). Apskaičiuojama drėkinimo norma (M, mm):

$$M = \frac{W}{F \times 10} = \frac{45000}{150 \times 10} = 30 \text{ mm} \quad (1)$$

Artimiausios meteorologinės stoties duomenimis per IV-IX mėn. iškrito 350 mm kritulių (h, mm). Apskaičiuojamas suminis lietaus ir drėkinimo kritulių kiekis (H, mm):

$$H = M + h = 30 + 350 = 380 \text{ mm}.$$

Iš laistomo ploto dirvožemio planų surenkami duomenys apie jų mechaninę sudėtį, pavadinimus bei užimamus plotus (F, ha) ir surašomi į 1 lentelę:

Laistomo ploto dirvožemių mechaninės sudėties apibūdinimo duomenys

1 lentelė

Eil. Nr.	Dirvožemio mechaninė sudėtis	Užimamas plotas (F, ha) pagal mechaninės sudėties indeksą			
		1	2	3	4
1.	s/ps	-	70	-	-
2.	p ₁ /p ₁	-	-	80	-
	Iš viso:	0	70	80	0

Mechaninės sudėties indeksui nustatyti naudojami poarmeninio sluoksnio dirvožemio pavadinimai. Jų indeksai:

$$S_1 = 1, p_s = 2, p_1 = 3, p_2 = 4.$$

Vidutinė dirvožemio mechaninė sudėtis (indeksas) $I_{vid.}$ apskaičiuojama pagal formulę:

$$I_{vid.} = \frac{\sum F_i \times I_i}{\sum F_i} \quad (3)$$

F_i – atitinkamos mechaninės sudėties dirvožemio plotas, ha,

I_i – dirvožemio mechaninės sudėties indeksai (1...4).

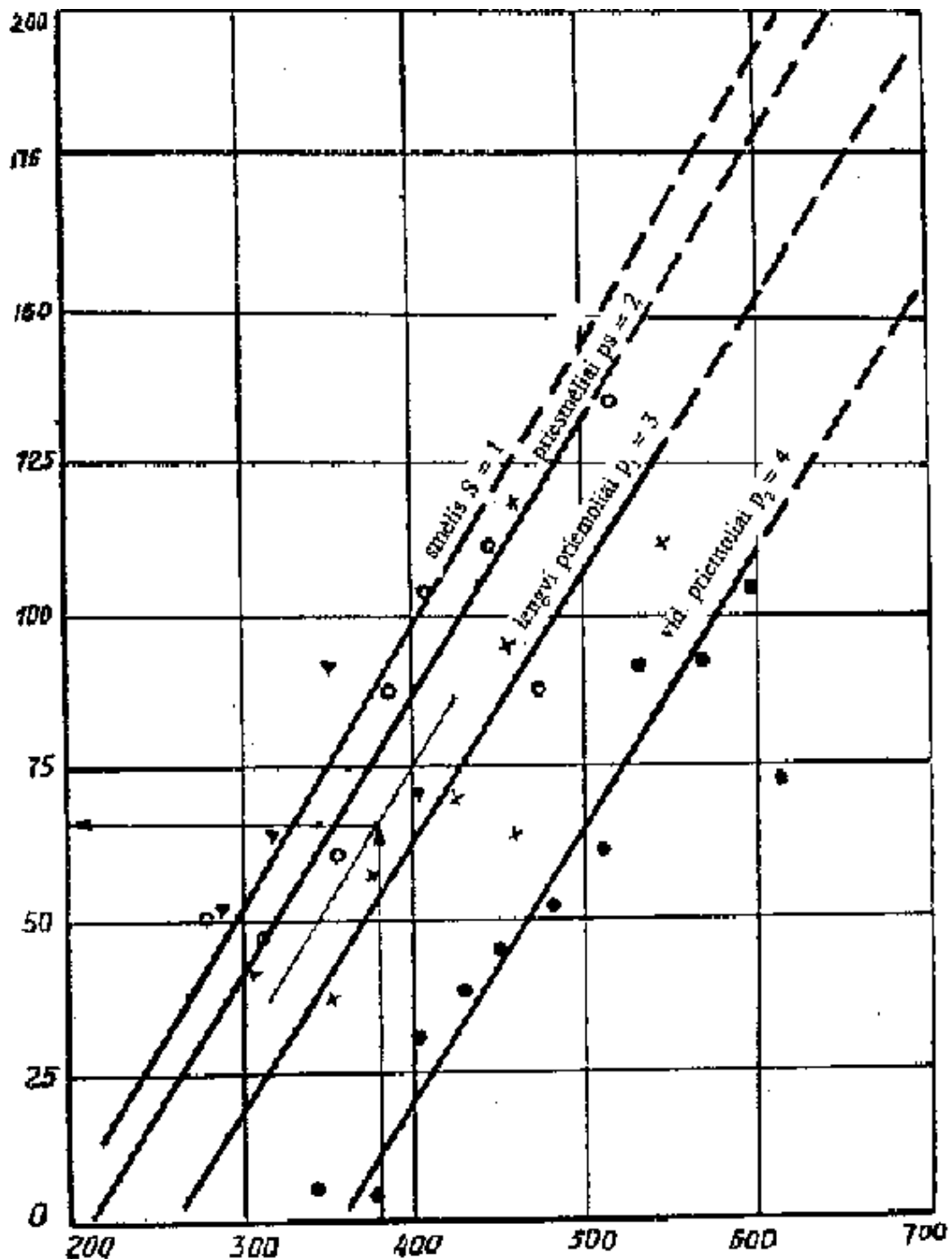
Pagal 1 lentelėje pateiktus duomenis apskaičiuojama:

$$I_{vid.} = \frac{70 \times 2 + 80 \times 3}{150} = 2.53.$$

Interpoliacijos būdu tarp 2 ir 3 tiesių nubrėžiama apskaičiuotos vidutinės dirvožemio mechaninės sudėties tiesė.

Atidedame x ašyje drėkinimo normos dydį 380 mm susikirtimo taške su apskaičiuotos vidutinės dirvožemio mechaninės sudėties tiesės y ašyje gauname 64 mm дренаžo nuotėkį arba 640 m³ дренаžo vandens iš ha.

Parengė: t. m. dr. M. Strusevičienė

KRITULIAI + DRĖKINIMO NORMA, mm

1 pav. Drenažo nuotėkio aukščio (mm) per vegetacijos periodą (IV – IX mėn.) priklausomybė nuo kritulių kiekio ir drėkinimo normos (mm).

5 priedėlis

PARAIŠKA
GAMTOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO LEIDIMUI Nr. _____,
išduotam..... m..... d., ATNAUJINTI, KOREGUOTI

--	--	--	--	--	--	--

 (ūkinės veiklos objekto pavadinimas, adresas, telefonas) (objekto kodas)

 (ūkinės veiklos objekto valdytojas, jo adresas)

SUDERINTA su _____ savivaldybe

 (Atsakingo darbuotojo vardo raidė, pavardė, pareigos) (data) (parašas)

A. V.

Pateikti dokumentai gamtos išteklių naudojimo leidimui atnaujinti, koreguoti (priedai Nr., projektinė ir kita dokumentacija):

 (Ūkinės veiklos objekto valdytojas)

..... m..... d. _____
 (parašas)

A. V.

Paraišką gamtos išteklių naudojimo leidimui atnaujinti, koreguoti parengė:

 (Vardo raidė, pavardė, pareigos, parašas, telefono Nr.)

6 priedėlis

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

_____ REGIONO APLINKOS APSAUGOS DEPARTAMENTAS

PAKOREGUOTA (-OS) GAMTOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO LEIDIMO
Nr. _____ **DALIS (-YS):**

I	II	III	IV	V	VI
----------	-----------	------------	-----------	----------	-----------

(ūkinės veiklos objekto pavadinimas, adresas, telefonas)

--	--	--	--	--	--	--	--

(objekto kodas)

(ūkinės veiklos objekto valdytojas, jo adresas)

Leidimas..... dalių,..... puslapių

koreguotas..... m..... d.

galioja iki..... m..... d.

Direktorius

(vardo raidė, pavardė)_____
(parašas)

A. V.

Leidimo korektūra parengta..... egzemplioriais

Paraiška gamtos išteklių naudojimo leidimui koreguoti suderinta su:

(derinusiųjų institucijų pavadinimai, suderinimų datos)

Dėl paraiškos gamtos išteklių naudojimo leidimui koreguoti gautos išvados (3 priedas):

(išvadas pateikusių institucijų pavadinimai, išvadų pateikimo datos)

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [59](#), 2002-02-11, Žin., 2002, Nr. 17-705 (2002-02-20), i. k. 102301MISAK00000059

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. lapkričio 30 d. įsakymo Nr. 387 "Dėl aplinkos apsaugos normatyvinio dokumento LAND 32-99 "Gamtos išteklių naudojimo leidimų išdavimo ir gamtos išteklių naudojimo limitų bei leistinos taršos į aplinką normatyvų nustatymo tvarka" patvirtinimo" dalinio pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [328](#), 2002-06-14, Žin., 2002, Nr. 81-3497 (2002-08-20), i. k. 102301MISAK00000328

Dėl aplinkos ministro 1999 m. lapkričio 30 d. įsakymo Nr. 387 "Dėl aplinkos apsaugos normatyvinio dokumento LAND 32-99 "Gamtos išteklių naudojimo leidimų išdavimo ir gamtos išteklių naudojimo limitų bei leistinos taršos į aplinką normatyvų nustatymo tvarka" patvirtinimo" pakeitimo